

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Едель Анни Василівни

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
«Комерційні банки в системі організації валютного ринку»
072 Фінанси, банківська справа і страхування

Студенки 5 курсу

групи _____

(шифр групи)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання
на відповідне джерело _____ А. В. Едель

Керівник _____ І.В. Діденко

(посада, науковий ступінь)

Суми 2019

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи магістра

на тему «Комерційні банки в системі організації валютного ринку»

Едель Анни Василівни

Актуальність теми. Формування валютного ринку в Україні, його економічні процеси та ефективність є головною умовою суб'єктів господарювання зовнішньоекономічної діяльності. Основну роль на цьому ринку відіграють банківські установи. Саме на міжбанківському валютному ринку реалізовується більша частина валютних операцій.

До того ж банки найбільш вразливі організації в ситуації кризи, це відслідковується в їх роботі за останні роки. Тому можна зробити висновок, що основним питанням дослідження є проблема ефективної роботи банківських установ на валютному ринку та дотримання і виконання ними основних функцій валютного контролю та валютного регулювання.

Мета кваліфікаційної роботи – вдосконалення теоретичних засад функціонування банків у системі організації валютних відносин та пошук пріоритетних шляхів активізації та вдосконалення їх валютної діяльності.

Об'єктом дослідження є процес функціонування комерційних банків у системі організації валютних відносин.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні аспекти діяльності комерційних банків на валютному ринку України.

Основний результат роботи. Визначено вплив макроекономічних чинників на обсяг портфеля мобілізованих банками валютних ресурсів та запропоновано методику його кількісного оцінювання на основі застосування розроблених багатофакторних регресійних моделей. Застосування такої методики дозволяє врахувати відповідні залежності у прогнозах щодо

діяльності банків на валютному ринку України, що сприятиме досягненню ефекту стабілізації та підвищенню ефективності його функціонування.

Ключові слова: комерційний банк, валютний ринок, валютна політика.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 73 сторінках, з яких список використаних джерел із 70 найменувань. Робота містить 14 таблиць, 21 рисунок, а також 1 додаток.

Рік захисту роботи – 2019 рік.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ (науковий ступінь, учене звання)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

студенту 5 курсу групи _____

(шифр групи)

Едель Анни Василівни

1. Тема роботи: «Комерційні банки в системі організації валютного ринку».

затверджена наказом по СумДУ № __ від «__» _____ 2019 року.

2. Термін подання студентом закінченої роботи «__» _____ 2019 року.

3. Мета кваліфікаційної роботи вдосконалення теоретичних засад функціонування банків у системі організації валютних відносин та пошук пріоритетних шляхів активізації та вдосконалення їх валютної діяльності.

4. Об'єкт дослідження процес функціонування комерційних банків у системі організації валютних відносин.

5. Предмет дослідження теоретичні засади та практичні аспекти діяльності комерційних банків на валютному ринку України.

6. Кваліфікаційна робота виконується за матеріалами _____

7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети.

№ п/п	Назва розділу	Термін подання
1.	Теоретико-методологічні аспекти формування механізму валютного ринку	
2.	Аналіз системи функціонування та рівня залучення комерційних банків при проведенні валютних операцій	

Зміст завдань для виконання поставленої мети кваліфікаційної роботи магістра:

– розкриття сутності понять «валютні відносини», «система валютних відносин», «валютний ринок», «валютна система» як складових системи організації валютних відносин;

– дослідження структури, суб'єктного складу та функціонального призначення валютного ринку як основи організації валютних відносин;

– обґрунтування ролі банків у системі організації валютних відносин, визначення їх завдань та місця як основних суб'єктів валютного ринку;

– аналіз розвитку валютної діяльності банків та виконуваних ними валютних операцій;

– аналіз основних тенденцій на валютного ринку України;

– формування та обґрунтування практичних рекомендацій щодо зміцнення позицій вітчизняних банків на валютному ринку.

8. Консультації щодо виконання роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1			
2			
3			

9. Дата видачі завдання: «__» _____ 2019 року

Керівник кваліфікаційної роботи

І.В. Діденко

Завдання до виконання одержав

А. В. Едель

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РИНКУ	8
1.1. Сутність, принципи, напрями та основи формування валютного ринку	8
1.2. Характеристика інструментів валютного ринку	15
1.3. Банки як головні суб'єкти системи організації валютних відносин, їх місце і роль на валютному ринку	19
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СИСТЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РІВНЯ ЗАЛУЧЕННЯ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ	26
2.1. Аналіз масштабів і структури валютних операцій комерційних банків в міжнародній практиці	26
2.2. Аналіз основних тенденцій на валютного ринку України	31
2.3. Шляхи покращення організації валютної діяльності	43
Висновки до розділу 2	54
ВИСНОВКИ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТОК	66

ВСТУП

Формування валютного ринку в Україні, його економічні процеси та ефективність є головною умовою суб'єктів господарювання зовнішньоекономічної діяльності. На встановлення курсу національної валюти впливають різні чинники: економічні, психологічні, політико-правові, технічні.

Основну роль на цьому ринку відіграють банківські установи. Саме на міжбанківському валютному ринку реалізовується більша частина валютних операцій.

До того ж банки найбільш вразливі організації в ситуації кризи, це відслідковується в їх роботі за останні роки. Тому можна зробити висновок, що основним питанням дослідження є проблема ефективної роботи банківських установ на валютному ринку та дотримання і виконання ними основних функцій валютного контролю та валютного регулювання.

Дослідженням проблематики валютної (курсової) політики присвячені наукові роботи зарубіжних та вітчизняних вчених: Дж. Тобін, Р.Манделл, А. Маршал, Я. Тінберген, О.Береславська, Ф. Журавка, Н. Жмурко, О. Дзюблюк, М. Вірт, О. Мелих та інші.

Міжнародні зв'язки країн пов'язані рухом грошових коштів через оплату товарів і послуг, залученням капіталів. Рух грошових коштів на міжнародному ринку формує валютні відносини.

Валютна політика – це система заходів (економічних, правових, організаційних) в валютних відносинах, які виконує держава для стратегічного національного розвитку.

Мета дослідження – є вдосконалення теоретичних засад функціонування банків у системі організації валютних відносин та пошук пріоритетних шляхів активізації та вдосконалення їх валютної діяльності.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати наступні завдання:

– розкриття сутність понять «валютні відносини», «система валютних відносин», «валютний ринок», «валютна система» як складових системи організації валютних відносин;

– дослідження структури, суб'єктного складу та функціонального призначення валютних відносин як основи організації валютного ринку;

– обґрунтування ролі банків у системі організації валютних відносин, визначення їх завдань та місця як основних суб'єктів валютного ринку;

– аналіз розвитку валютної діяльності банків та виконуваних ними валютних операцій;

– аналіз основних тенденцій на валютному ринку України;

– формування та обґрунтування практичних рекомендацій щодо зміцнення позицій вітчизняних банків на валютному ринку.

Об'єктом дослідження є процес функціонування комерційних банків у системі організації валютних відносин.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади діяльності комерційних банків на валютному ринку України.

Проводячи дослідження та реалізацію завдань зроблено синтез даних, був використаний метод порівняльного аналізу; статистичний аналіз; застосований загальнонауковий та аналітичний методи, економіко-математичні та економіко-статистичні методи тощо.

Сьогодні валютний ринок – це економічні та організаційні відносини в різних напрямках зовнішньої торгівлі, інвестицій, вкладень, послуг через обмін іноземних валют різних країн світу.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РИНКУ

1.1 Сутність, принципи, напрями та основи формування валютного ринку

Валютний ринок – один з елементів обміну національної економіки Україна та міжнародними економіками крізних країн, через які проходять всі зовнішньоекономічні процеси: міжнародна торгівля, грошовими одиницями країн, валютними цінностями, міжнародні валютні операції [6, с. 369].

Якщо поглянути на валютний ринок з економічного боку – це грошовий ринок, де взаємодіють попит та пропозиція, підписуються документи (угоди) з купівлі-продажу певної кількості іноземної валюти.

З розвитком міжнародної торгівлі та міжнародним рухом капіталу виникають та розвиваються валютні операції. Розглянемо визначення «валютних операцій» законодавчо – Декретом Кабінету міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» .

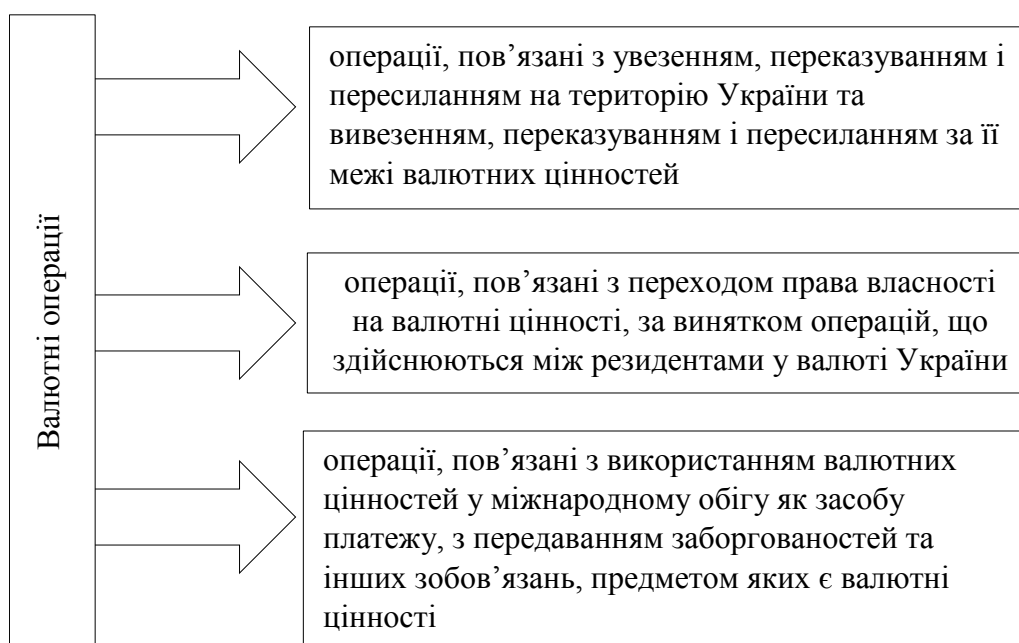

Рисунок 1.1 – Визначення «Валютних операцій» [13].

В процесі валютних операцій слід враховувати валютну позицію комерційного банку. Під валютною позицією банку розуміють певні залишки коштів комерційних банків в іноземній валюті (активи і пасиви).

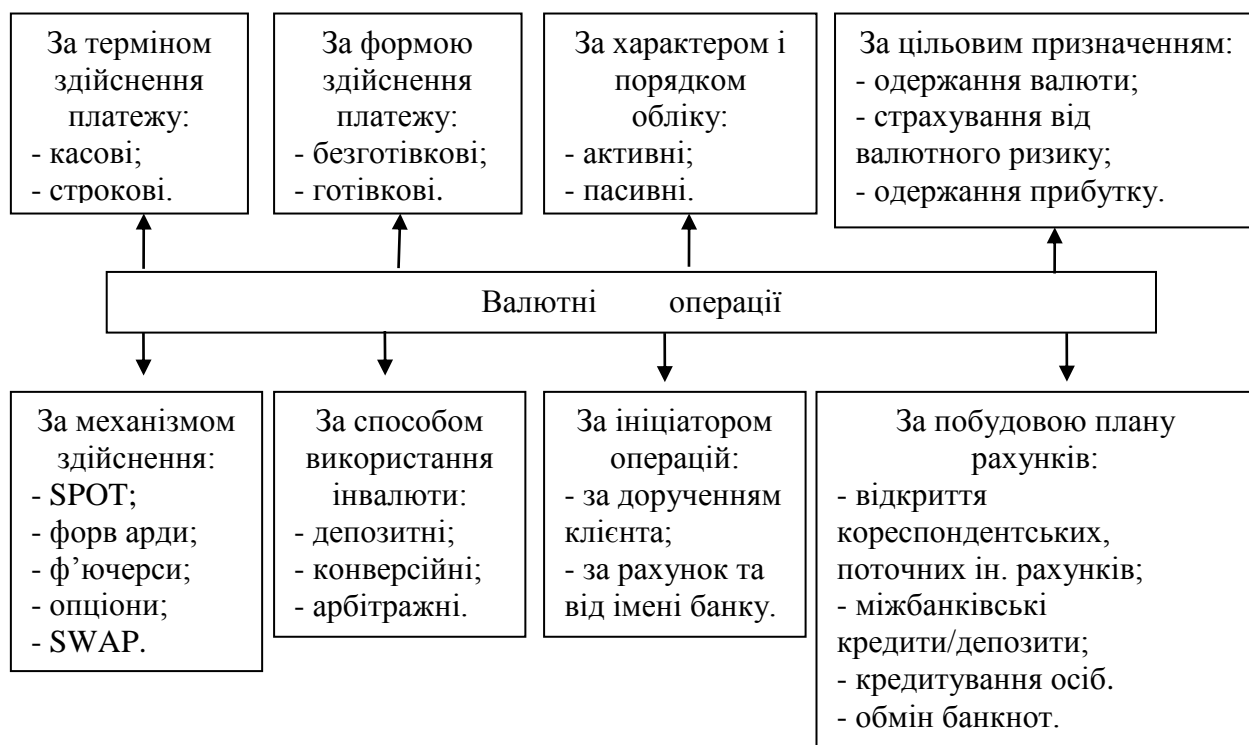

Рисунок 1.2 – Види валютних операцій комерційних банків [3]

Серед банківських позицій виділяють закрити та відкрити. Закрита валютна позиція характеризується рівновагою активів і пасивів, в одній валюті та урахуванням позабалансованих зобов'язань. Відкрита валютна позиція характеризується розбіжностями активів в конкретній валюті з пасивами.

Ситуація, де активи переважають зобов'язання утворюється довга позитивна валютна позиція. В ситуації, коли зобов'язання переважають над активами формується коротка негативна валютна позиція. Загальний стан валютної позиції є важливим фактором утворення ризиків можливих та імовірних збитків від коливань валютних курсів.

На валютному ринку існують різні види операцій, розглянемо основні з них:

– операції «спот» прогнозують екстрену постачання іноземної валюти за курсом, вписаним в угоді (договорі);

– операції «форвард» – це підписані угоди, в яких погоджуються про переказ конкретної суми валюти в чіткі терміни за узгодженим в день операції курсом;

– операції «аутрайт» – це угоди, в яких продавець домовляється продати, а покупець відповідно купити валюту в зазначений термін за фіксованим заздалегідь курсом валют;

– операції «опціон», пов'язані з операціями де клієнт сплачує комерційному банку незначну премію і отримує право купити валюту в дату за фіксованим курсом, які прописані в угоді, чи відмовитися від банківської операції, якщо вона не вигідна [5, с.67].

Існує класифікація валютних ринків:

– ринок євровалют (міжнародний ринок валют країн Західної Європи – грошова валюта – «євро»), розвиток ринку євровалют спричинений поглибленням інтеграційних процесів у Західній Європі, інтенсивним впливом транснаціональних корпорацій, зростання потреб у міжнародних кредитах та впровадження конвертованості валют (валютно-фінансових зв'язків);

– ринок євродепозитів – окреслює міцні валютно-фінансові відносини та створення валютних вкладів в іноземній валюті у крупних комерційних банках західних країн за рахунок коштів, які функціонують на ринку євровалют;

– ринок єврокредитів, який визначає міцні кредитні зв'язки з надання міжнародних позик у євровалюті крупними комерційними банками держав із передовою ринковою економікою [5, с. 68].

Виділимо основні функції міжнародних валютних ринків:

– необхідність виконання міжнародних розрахунків;

– здійснення ефективної роботи світових кредитних та фінансових ринків (створення світового господарства, ТНК);

– впровадження страхування валютних та кредитних ризиків (з появою вільно плаваючих валютних курсів збільшилась імовірність валютних ризиків, для уникнення валютних ризиків використовують інструменти – опціони, ф'ючерси, форвардні контракти);

– одержання спекулятивного прибутку учасниками ринку у вигляді різниці курсів валют (учасники ринку мають можливість отримати вигоду на здійсненні обміну між різницями курсів купівлі та продажу конкретної валюти);

– визначення показників валютних курсів (зміни попиту та пропозиції);

– грошові активи знаходяться у різних валютах (страхування від змін);

– регулювання економічних процесів [10, с. 21].

За основними ознаками валютний ринок класифікують на:

– за суб'єктами валютного ринку – міжбанківський, біржовий, валютна біржа, клієнтський;

– за термінами операцій: спот ринок (поточний), своп ринок, форвардний (терміновий);

– за функціями: обслуговування та фінансові трансферти;

– за валютними обмеженнями: обмежені, вільні;

– за застосуванням: з одним або кількома режимами;

– за характером і об'ємом валютних операцій: світові (глобальні), міжнародні (регіональні), національні (внутрішні).

– за територіальною направленням: європейський, американський, азіатський [18, с. 66].

До важливих об'єктів валютного ринку відносять – світові гроші (валютні цінності). До світових валютних цінностей: входять валюти передових країн (євро, долар США, фунт, єна та інші); цінні папери в іноземній валюті. Свої резерви центральні банки зберігають у доларах США.

Розглянемо принципи, які формують основу системи регулювання валютного ринку (його елементів), а саме:

– принцип цілісності та компетентності (однорідність, оптимальність);

- принцип доцільності (дотримання макроекономічної безпеки, впливу);
- принцип гнучкого реагування (моніторинг, координація);
- принцип безперервності контролю (узгодженість валютних операцій);
- принцип стабілізації (дотримання гарантій);
- принцип упорядкування (гармонія, пріоритет економічних інтересів);
- принцип єдності (зовнішньої-внутрішньої політики країни, тощо);
- принцип справедливості (захист прав і економічних інтересів);
- принцип стимулювання розвитку міжнародних економічних зв'язків (покращення інвестиційного клімату тощо) [11].

В економічних умовах інтенсифікації та розширенню міжнародних зв'язків – валютний ринок потребує постійного розвитку, вдосконалення, розширення, впровадженням нових видів операцій з використанням валюти.

Місце, яке займає банк на валютному ринку (внутрішньому ті міжнародному) залежить від факторів: кількості валютних операцій, капітала, фінансової стійкості, репутації, міжбанківських операцій тощо. Міцні позиції банку на валютному ринку залежать від ефективної організації валютних відносин.

В період збільшення об'ємів міжнародних зв'язків та валютних відносин, перед комерційними установами стоїть завдання вдосконалювати показник якості обслуговування клієнтів, розробка нових банківських продуктів орієнтованих на ринок валютних операцій. Для цього застосовують нові електронні технології, інновації, онлайн-сервіси – це дозволяє розширити коло послуг та зайняти найкращий сегмент на ринку (нішу, частку).

Центральні банки мають значні золотовалютні резерви, впроваджують можливості регулятивного впливу на економічні відносини, можуть ліквідувати несприятливі елементи глобалізації у валютних і економічних процесах країни в цілому (рис.1.2).

Рисунок 1.3 – Роль і місце банківських установ в організації валютних відносин та їх вплив на загальноекономічні процеси [5]

Здійснюючи валютне регулювання, центральний банк формує та впливає на елементи валютної системи, визначає структуру валютного ринку, впливає на діяльність суб'єктів даного ринку та на взаємовідносини між ними, передусім шляхом регламентації порядку та умов здійснення валютних операцій із обслуговування товарно-валютних, фінансово-валютних та кредитно-валютних відносин.

Комерційні банки – це організатори валютних відносин в сфері кредитування, платежів та валютно-обмінних операціях [16, с. 83].

Комерційні банки – це фінансові посередники, які виконують швидкі процеси руху позичкових капіталів, регулюють взаємодію між обсягами та строками вивільнення і використання валютних коштів [14, с. 16].

Сучасні валютні відносини створюють перспективні умови обслуговування та пропонують нові валютні операції – лізинг, факторинг, форфейтинг. На рисунку 1.3 представлена класифікація валютних операцій комерційних банків.

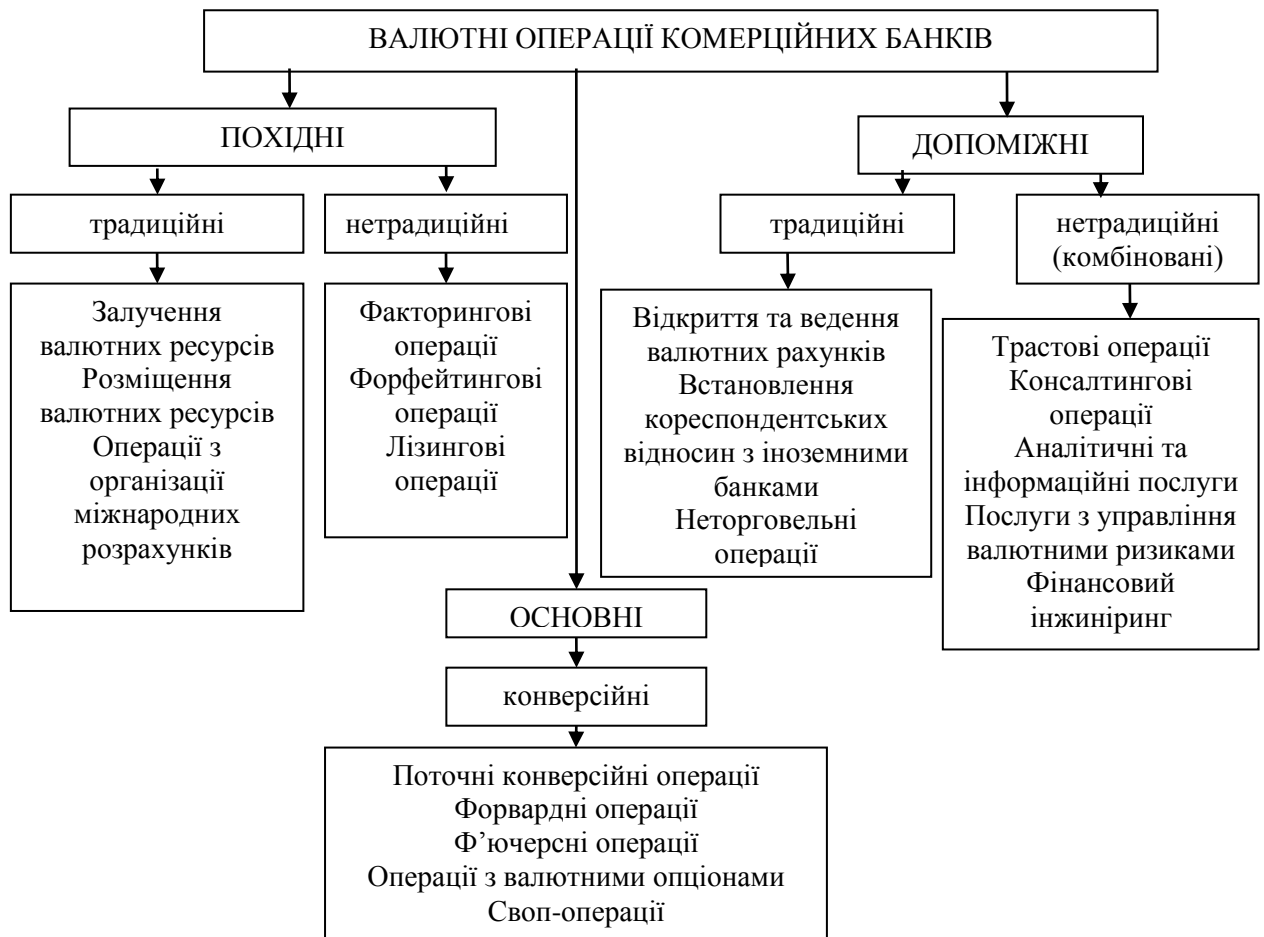

Рисунок 1.4 – Класифікація валютних операцій комерційних банків [5]

Зауважимо, що впровадження жорстких валютних обмежень на внутрішньому валютному ринку заважає роботі комерційних банків, що призводить до скорочення банківських послуг. Ці фактори впливають на конкурентоспроможність

Комерційні банки займають головне місце на валютному ринку, вони виконують та реалізують широкий спектр валютних операцій, впроваджують ефективну організацію валютних відносин, формують кон'юктуру валютного ринку та динаміку розвитку економічних відносин.

Аналізуючи процес формування сучасного валютного ринку великий вплив має Національного банку України в розвиток збалансованої фінансової системи країни.

Нові економічні процеси, які формуються у світовому господарстві чітко виражені у фінансовому напрямку міжнародних економічних відносин.

У світі значний вплив має рух міжнародних капіталів, безліч країн зняли національні обмеження (фінансові, торговельні), дозволяючи фінансовим установам, ринкам та факторам впливати на економіку цих країн. Найактивнішим та найдинамічнішим сегментом міжнародного ринку є валютні відносини, що за своїми обсягами фінансових операцій, кількістю учасників займають перше місце у світі.

1.2 Характеристика інструментів валютного ринку

На валютному ринку реалізуються процеси обміну різних валют однієї на іншу. Виділяють декілька видів інструментів валютного ринку: валютні операції і дерективи, валютні операції спот, форвардні валютні операції (рис. 1.4).

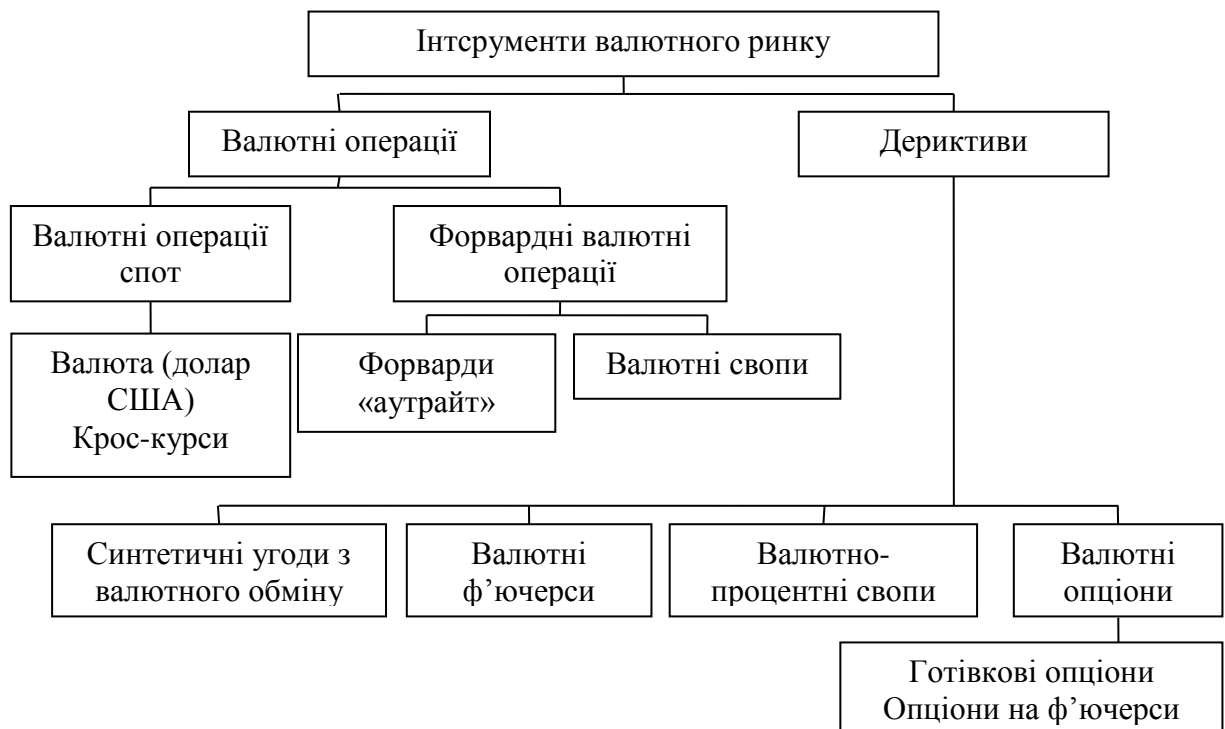

Рисунок 1.5 – Інструменти валютного ринку [15]

До суб'єктів міжбанківського валютного ринку України належать: НБУ, уповноважені банки (комерційні банки, які мають ліцензію), уповноважені кредитно-фінансові установи (мають ліцензію), валютні біржі.

Деякі втручання центрального банку в операції на валютному ринку мають вплив на курс національної валюти в процесі купівлі-продажу іноземної валюти, називають валютною інтервенцією. (див. рис. 1.5).

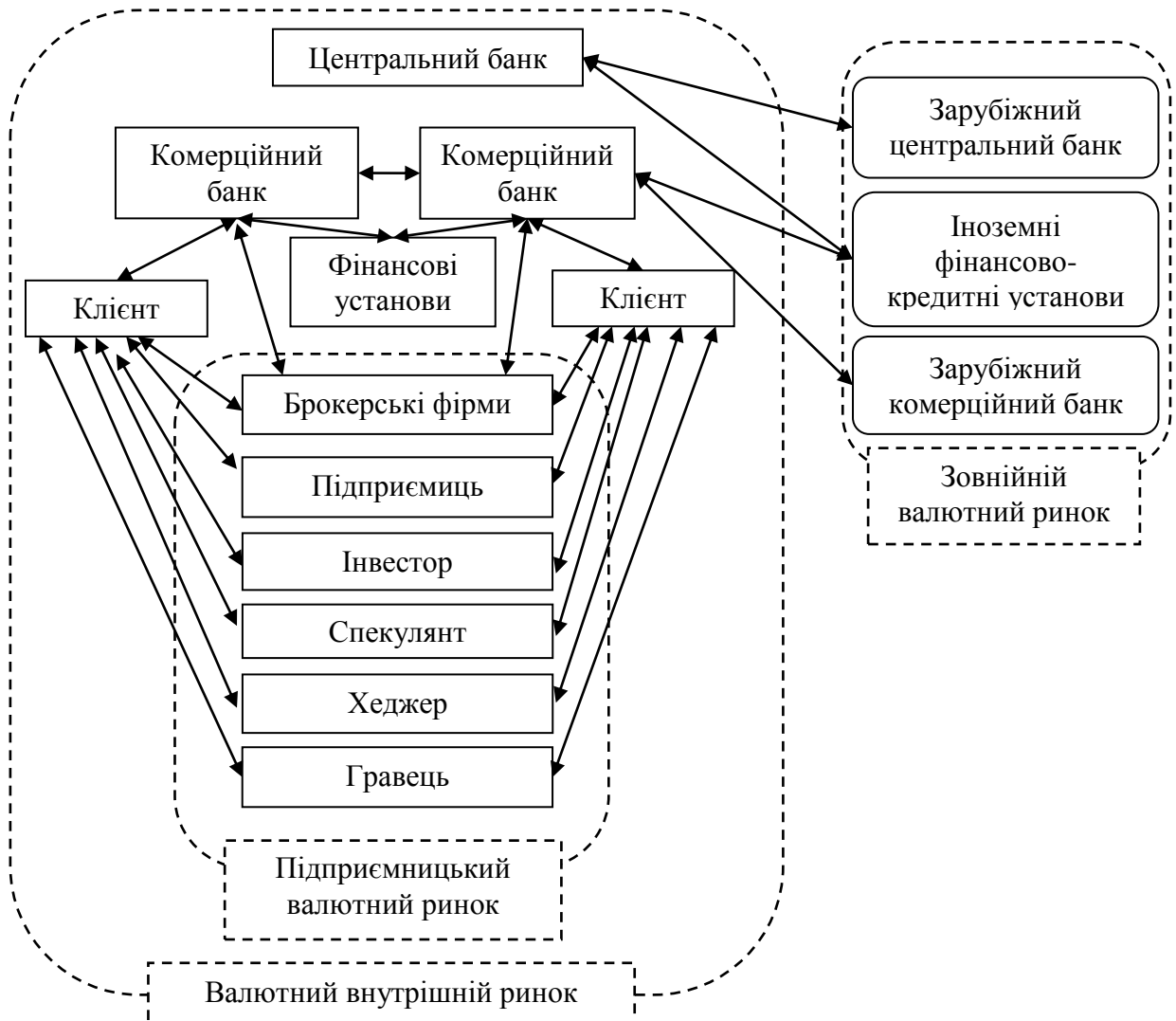

Рисунок 1.6 – Взаємовідносини учасників валютного ринку [6]

На валютному ринку України взаємодіють учасники ринку: Національний банк України, уповноважені банки (комерційні), валютно-кредитні установи, резиденти, нерезиденти.

Суб'єктами ринку продажу готівки є резиденти і нерезиденти, вони купують валюту в обмінних пунктах (готівковий оборот).

Міжбанківський валютний ринок України – це об'єднання відносин у сфері торгівлі іноземною валютою в державі між: суб'єктами ринку; суб'єктами ринку та клієнтами; суб'єктами ринку і Національним банком (рис. 1.7) [10, с. 23].

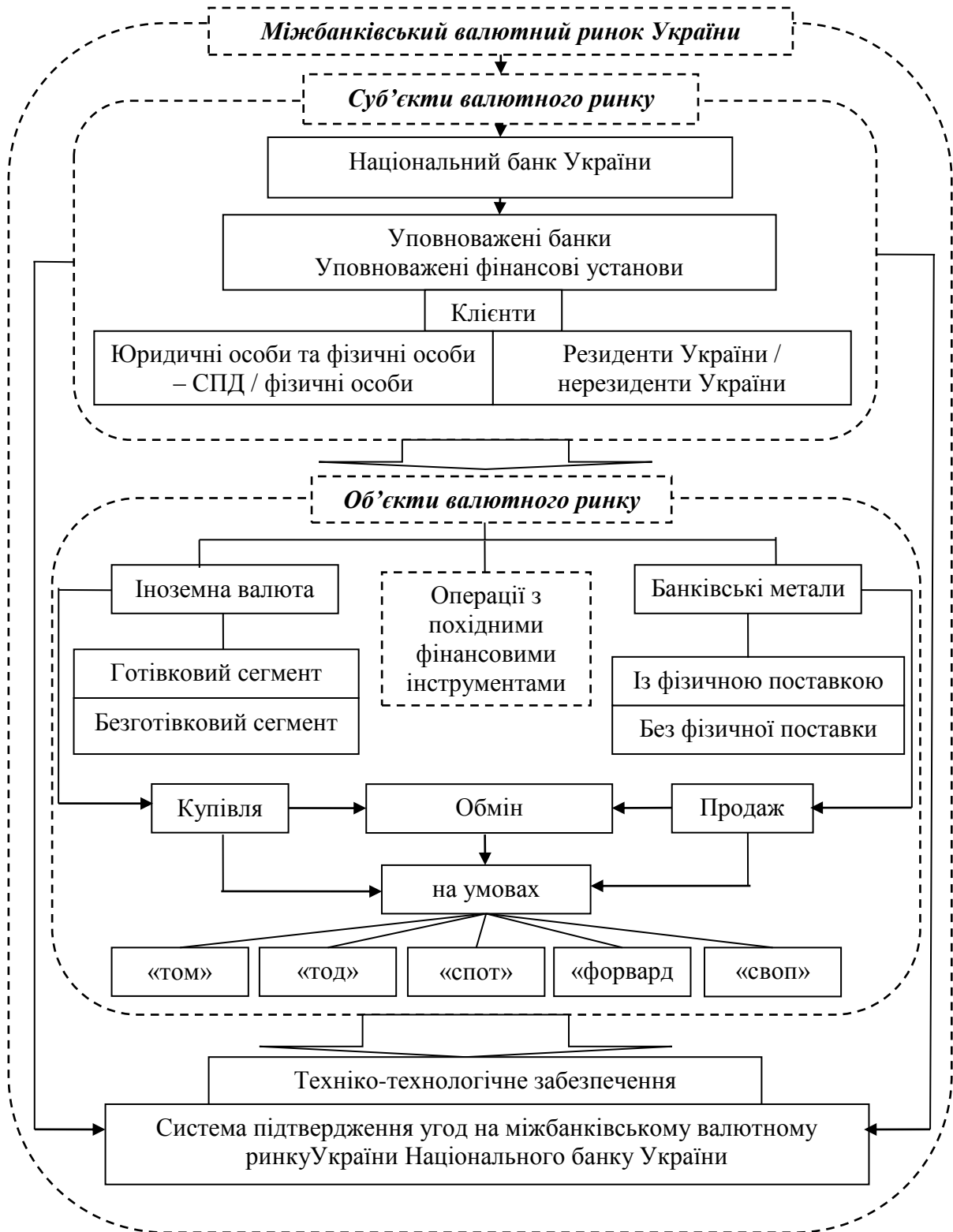

Рисунок 1.7 – Система міжбанківського валютного ринку України [10]

Структура валютного ринку України складається з двох напрямків – міжбанківський ринок і ринок продажу готівки. Національний банк України в 2000 році впровадив політику плаваючого курсу, яка включила в себе структуру валютного курсу і систему здійснення валютних операцій.

1.3 Банки як головні суб'єкти системи організації валютних відносин, їх місце і роль на валютному ринку

Банки як головні суб'єкти валютних відносин – це посередницькі інститути, основним функціональним покликанням яких є організація валютних відносин шляхом ефективного обслуговування основних форм руху валюти на національному та міжнародному рівнях з метою сприяння досягненню економічних цілей через виконання таких підфункцій як посередництво у переливі валютних капіталів, посередництво у валютних конверсіях, посередництво у міжнародних розрахунках та посередництво у реалізації валютної політики.

Оскільки однією з основних причин виконання банками операцій з іноземною валютою була потреба у здійсненні обміну валют, зумовлена розвитком міжнародних відносин, то одними із найбільш поширених видів валютних операцій є конверсійні операції, які з часом вдосконалюються та набувають нових форм здійснення. Так, під конверсійними операціями розуміють угоди між агентами валютного ринку з обміну (купівлі-продажу) обумовлених сум готівкової та безготівкової валюти однієї країни на валюту іншої країни за узгодженим курсом і на визначену дату.

Конверсійні операції поділяються на поточні (касові), які можуть здійснюватись на умовах *today* (з датою валютування в день укладення угоди), *tomorrow* (з датою валютування на наступний робочий день після укладання угоди) і на умовах *spot* (з датою валютування на другий робочий день з дня

укладання угоди), і на строкові, передусім форвардні угоди, ф'ючерсні операції, валютні свопи та опціони, які передбачають придбання чи продаж валюти на різних умовах в майбутньому. Саме шляхом здійснення конверсійних операцій банки обслуговують фінансово-валютну форму руху валюти.

З метою обслуговування кредитно-валютної форми руху валюти банки виконують операції пов'язані із залученням та розміщенням валютних коштів, які покликані обслуговувати міжнародний рух позичкових капіталів, сприяти прискоренню концентрації та централізації капіталу шляхом використання іноземних кредитів та депозитів, а також економії витрат у сфері міжнародних розрахунків шляхом використання кредитних засобів.

Депозитно-кредитні операції, з одного боку, забезпечують умови для ефективного розміщення тимчасово вивільнених валютних коштів та сприяють безперервності та розширенню діяльності суб'єктів господарювання, а з іншого, дозволяють банкам формувати свій баланс, підтримувати належний рівень ліквідності шляхом регулювання співвідношення активів та пасивів за строками та обсягами і, звичайно, є одними з найприбутковіших операцій банку.

Валютні операції – це операції конверсійного, депозитно-кредитного, розрахункового та неторговельного характеру, які виконуються між суб'єктами валютного ринку з приводу використання валюти та інших платіжних засобів, виражених у ній.

Банки обслуговують основні форми руху валюти, які відбуваються в процесі організації валютних відносин, а тому виконують основну функцію – функцію організатора валютних відносин. Банки, виступаючи посередниками у валютних конверсіях, обслуговують фінансово-валютні відносини; виконуючи підфункцію посередництва у міжнародних розрахунках – забезпечують реалізацію товарно-валютних відносин; будучи посередниками при переливі валютних капіталів – забезпечують існування кредитно-валютних відносин.

Водночас роль банків у здійсненні валютного контролю є немаловажною, оскільки лише вони можуть оперативного надавати

уповноваженим органам первинну інформацію про виконання ними операцій з іноземною валютою, і тим самим забезпечувати ефективність усієї системи валютного контролю. Якщо розглядати банки не лише як комерційні підприємства, основне завдання яких полягає у отриманні прибутку, але й як економічні установи, тобто, як головних учасників грошових, в тому числі валютних відносин, то їх завдання полягає також у сприянні досягнення економічних інтересів, передусім у реалізації основних завдань монетарної, в тому числі валютної політики, визначеної центральним банком.

Центральні банки досягають головних результатів завдяки участі саме комерційних банків. Тим самим комерційні банки впливають на розвиток валютного ринку через те, що є залежними від впливу певних регулятивних дій з боку держави. Таким чином, вважаємо, що банки як головні учасники валютних відносин виконують і таку підфункцію як посередництво у реалізації валютної політики. Отож, можемо стверджувати, що банки як головні учасники валютних відносин виконують одну головну функцію – функцію організатора валютних відносин шляхом виконання певних підфункцій.

Рисунок 1.8 – Організаційні підфункції комерційних банків

Досить часто конверсійні операції здійснюються з метою отримання потрібної іноземної валюти для подальшого проведення міжнародних розрахунків. Під розрахунковими операціями в іноземній валюті розуміють

розрахунки, які банки виконують за дорученням своїх клієнтів (суб'єктів торгово-економічних та інших відносин) шляхом застосування таких форм як: банківський переказ, документарне інкасо та документарний акредитив, які відрізняються обсягами зобов'язань та розподілом відповідальності між банками та їх клієнтами. Також міжнародні розрахунки можуть здійснюватись з допомогою відкритого рахунку, авансових платежів, векселів та з допомогою кредитних засобів.

Якщо комерційні банки, забезпечуючи комплексне обслуговування усіх учасників валютного ринку, є його головними дієвими суб'єктами, то основними регуляторами даного ринку є центральні банки. Вплив того чи іншого центрального банку у загальносвітовому масштабі визначається рівнем розвитку економіки країни та рівнем її впливу на світові економічні процеси. Так, найбільший вплив на світові валютні ринки мають центральний банк США (The Federal Reserve System) і Центральний Європейський банк (Central European Bank), а також центральні банки Німеччини (Deutsche Bundes Bank), Великобританії (Bank of England) та Японії (Bank of Japan).

Основні завдання центральних банків як важливих учасників валютних відносин представлені організацією та проведенням валютної політики, метою якої є досягнення стратегічних цілей монетарної політики держави (чи групи держав), підтримання стабільності на валютних ринках та формування належних умов для розвитку міжнародних економічних відносин шляхом регламентації сфери валютних відносин.

Висновки до розділу 1

Валютний ринок – це один з елементів обміну національної економіки Україна та міжнародними економіками крізних країн, через які проходять всі

зовнішньоекономічні процеси: міжнародна торгівля, грошовими одиницями країн, валютними цінностями, міжнародні валютні операції.

Місце, яке займає банк на валютному ринку (внутрішньому ті міжнародному) залежить від факторів: кількості валютних операцій, капітала, фінансової стійкості, репутації, міжбанківських операцій тощо. Міцні позиції банку на валютному ринку залежать від ефективної організації валютних відносин.

В період збільшення об'ємів міжнародних зв'язків та валютних відносин, перед комерційними установами стоїть завдання вдосконалювати показник якості обслуговування клієнтів, розробка нових банківських продуктів орієнтованих на ринок валютних операцій.

Для цього застосовують нові електронні технології, інновації, онлайн-сервіси – це дозволяє розширити коло послуг та зайняти найкращий сегмент на ринку (нішу, частку).

Отож, досліджуючи розуміння діяльності комерційних банків з організації валютних відносин, визначили:

- комерційні банки – це посередники у валютних процесах;
- комерційні банки – створюють умови для здійснення валютних операцій;
- розвиток валютної діяльності комерційних банків впливає на якість та успішність системи валютних відносин.

Банки обслуговують основні форми руху валюти, які відбуваються в процесі організації валютних відносин, а тому виконують основну функцію – функцію організатора валютних відносин. Банки, виступаючи посередниками у валютних конверсіях, обслуговують фінансово-валютні відносини; виконуючи підфункцію посередництва у міжнародних розрахунках – забезпечують реалізацію товарно-валютних відносин; будучи посередниками при переливі валютних капіталів – забезпечують існування кредитно-валютних відносин.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СИСТЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РІВНЯ ЗАЛУЧЕННЯ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

2.1 Аналіз масштабів і структури валютних операцій комерційних банків в міжнародній практиці

У банківських системах більшості країн Центрально-Східної Європи (ЦСЄ), більша частина активів підконтрольна іноземним фінансовим організаціям.

Причини входження іноземного капіталу на ринки Центрально-Східної Європи: досить конкурентне середовище на ринку, повільне підвищення депозитної бази, мала прибутковість на ринку; необмежені можливості для розвитку транснаціональних банків (ТНБ) через погану розвиненість фінансових ринків приймаючих країн, невеликий асортимент банківських послуг, можливість отримання надприбутків, некваліфікованість працівників [6, с.24].

Основні транснаціональні банки, які конірулюють більше 60% фінансового ринку ЦСЄ. (табл. 2.1) [1, с. 89].

Таблиця 2.1 – Транснаціональні банки Європи

Назва ТНБ	Країна	Кількість підрозділів	Кількість країн
HSBC Holdings PLC	Великобританія	3900	67
Banco Santander	Іспанія	1307	н. д.
BNP Paribas	Франція	905	80
Lloyds Banking Group	Великобританія	895	н. д.
UBS	Швейцарія	475	57

Джерело: побудовано за даними [10].

Швидкий вихід ТНБ на ринки країн ЦСЄ прискорив активізацію процесів зосередження банківського капіталу. Як результат - кількість банків

у даних державах стрімко скоротилася. Наприклад, у Польщі лишилося 64 банки, Румунії-32, Болгарії - 27, Словаччині - 20 (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Порівняльні дані по банківських системах різних держав ЦСЄ у 2018 р.

Країни	Кількість банків	Населення (млн. чол.)		ВВП (млрд. дол.)	
		Всього	на 1 банк	Всього	на 1 банк
Російська Федерація	621	146,78	0,2	1657	2,66
Україна	82	41,82	0,51	131	1,59
Польща	64	38,31	0,20	586	29,3
Румунія	32	19,40	0,60	240	7,5
Чехія	45	10,65	0,30	245	7,6
Хорватія	29	4,07	0,14	60,8	2,09
Болгарія	27	7,00	0,26	65,2	2,50
Угорщина	25	10,02	0,40	161	6,4
Білорусь	26	9,45	0,42	59,6	2,70
Словаччина	20	5,44	0,27	107	5,35

Джерело: побудовано за даними [10].

Створення найбільших банків проводиться за умови надзвичайно високої концентрації і централізації банківського капіталу, які були досягнуті в результаті попередніх злиттів і поглинань (ЗіП). ЗіП банків має можливість переходити рамки національного ринку, та здійснювати міжнародні закупки, щоб закріпити свої позиції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Злиття і поглинання можуть бути міжнаціональними. Основні об'єднання банків мають багатомільярдний характер, це підтверджується зосередженням капіталу в різних галузях (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Найбільші банківські злиття у Європі на початку ХХІ ст.

Учасники злиття	Назва об'єднаної структури	Активи учасників злиттів, млрд дол
Deutsche Bank (Німеччина) і Bankers Trust (США)	Deutsche Bank	735 808
BNP, Paribas	BNP Paribas	692 713
Swiss Bank, Union Bank of Switzerland	United Bank of Switzerland	687 316
Нуро-Bank, Vereinsbank	Нуро-Vereinsbank	541 032

Джерело: побудовано за даними [10].

У багатьох розвинених країнах фінансові організації йдуть на злиття і поглинання, тим самим у результаті зменшується кількість банків. Багато держав на банківському ринку мають олігополічну ситуацію. Як приклад, ринкова частина провідних банків Європи перевищує 50%. Одним із перших і найголовніших джерел збільшення капіталізації банків Європи є саме залучення іноземних коштів. Аргументи проти зростання частки іноземного капіталу прив'язані до загрози можливої втрати контролю над банками та економікою держави в цілому. Важливо виілити, що саме іноземний капітал повпливав на стрімкий розвиток банківського сектора цих країн.

Банківські організації з іноземним капіталом посилили конкуренцію на ринку банківських послуг і збільшили їх асортимент.

Отже, економіка будь-якої держави, не беручи до уваги її рівень розвитку, не може протистояти глобалізаційним та інтеграційним процесам. На міжнародній арені не існує абсолютно самостійної країни яка б змогла реалізувати стратегію власного економічного розвитку не враховуючи інтересів основних суб'єктів світової економіки.

Доцільним, також, є розрахунок дійсної величини кредитної активності іноземних банків, що збільшується в більшості країн з перехідною економікою. Це збільшення підвищує можливість того, що зниження пропозиції кредитів іноземними банками може призвести до негативних макроекономічних загроз, як у роботі місцевих інститутів, так і відносно припливу капіталу, що часто фінансує значний дефіцит по поточному рахунку платіжного балансу. Головні лідери серед банківських груп наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Лідируючі банківські групи Центрально-Східної Європи, млрд. дол. у 2018 р.

Банківська група	Країна	Консолідовані активи
Royal Bank of Scotland	Шотландія	3 267.9
Deutsche Bank	Німеччина	2 954

BNP Paribas	Франція	2 674.6
Barclays	Великобританія	2 443
Crédit Agricole	Франція	2 068
UBS	Швейцарія	2 007
Société Générale	Франція	1 567
ABN AMRO	Нідерланди	1 499
UniCredit	Італія	1 493
ING Bank	Нідерланди	1 453

Джерело: побудовано за даними [14].

Дослідження показали, що значна частина стратегічних завдань декларують експансію на ринки ЦСЄ. Перед цим банки провоїли великі закупівлі в регіоні, беручи участь у приватизаційних тендерах. На сьогодні такої можливості майже немає.

Існує декілька стратегій, за якими працюють і рухаються Міжнародні банківські групи Європи. Нішеву стратегію використовує близько 85% груп. За цією стратегією банки займають не значні частини ринків у декількох країнах. Стратегію фокусування реалізує 8 груп, це значить, що вони займають значну частину ринку в декількох країнах. Стратегія присутності передумовлює розміщуються на невеликій частині ринку в багатьох країнах. Такої стратегії додержуються установи, які обрали за мету корпоративний бізнес. Установи, що роблять ставку на корпоративний бізнес, або «першовідкривачі» регіонів, часто застосовують стратегію присутності. Вона має на увазі володіння нехай і скромними частками, але на багатьох ринках.

Незважаючи на розвиненість економічної системи будь-якої держави, вона буде не здатна протистояти глобалізаційним та інтеграційним процесам. На міжнародній арені не існує абсолютно самостійної країни яка б змогла реалізувати свою власну економічну стратегію не враховуючи позицій основних суб'єктів світової економіки.

2.2 Аналіз основних тенденцій на валютному ринку України

Банківська система України дуже змінилася за останні часи. Дещо це пов'язано з невігінною економічною ситуацією на фоні військового конфлікту і втратою значної величини економічного та інфраструктурного потенціалу, зниженням курсу гривні більш ніж у три рази, і як наслідок, не платоспроможності бізнесу і населення. Ця ситуація загострила уже існуючі проблеми банківського сектору.

Частка залучених ресурсів, в середньому, займає близько 90% в пасивах лідируючих банків на фінансовому ринку України, а власні – в процентному вираженні не виправдано малі. Серед досліджуваних банків лише в ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» питома вага залучених ресурсів 84%, такий показник є приблизним до рекомендованого значення у співвідношенні різних типів капіталу. Проте цей банк займає 5 позицію в переліку банків за розміром. При цьому його показник менший в 3,6 рази від показника лідируючого банку в цьому переліку.

У 2018 р. зазнали збитків 13 банків з 82, сума збитку склала 40,28 млрд. грн. Платоспроможні банки разом оримали 21,7 млрд. грн. чистого прибутку.

Найбільший прибуток отримав «Приватбанк», йому вдалося отримати за 2018 р. близько 9 млрд. грн., хоча в минулому 2017 р. банк поніс збиток у розмірі 23 млрд. грн. Варто вімітити, що в переліку найприбутковіших банків 3 позиції утримуть саме державні банки. Перейти межу в 1 млрд. грн. валосся в основному банкам з іноземним капіталом: Райффайзен Банк Аваль, УкрСиббанк, ОТП Банк, Креді Агріколь Банк, Сітібанк та Альфа-Банк

Рейтинг банків з найбільшим збитком очолює Сбербанк. За 2018 р. його збиток досяг 6,9 млрд. грн. Друге місце посіає «дочка» російського державного банку – Промінвестбанк, і має збитки 1,3 млрд. грн. Основно проблемо цих банків є достатньо великі вірахування на проблемні кредити.

Таблиця 2.6 – Рейтинг найбільших прибуткових банків у 2018 р.

№	Банк	Чистий прибуток , млн. грн
1.	ПриватБанк	9 027,082
2.	Райффайзен Банк Аваль	4 892,602
3.	Укрсиббанк	2 360,759
4.	ПУМБ	1 946,238
5.	ОТП Банк	1 919,023
6.	Креді Агріколь Банк	1 516,623
7.	Сітібанк	1 238,567
8.	Альфа-Банк	1 042,321
9.	Укресімбанк	798,824
10.	Укргазбанк	688,026

Джерело: побудовано автором на основі [33]

Структура найбільш збиткових банків у 2018 р. представлена в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Рейтинг найбільших збиткових банків у 2018 р.

№	Банк	Збиток після оподаткування, тис. грн
1.	Сбербанк	-6 946,528
2.	Промінвестбанк	-1 322,356
3.	Укрсоцбанк	-807,508
4.	Банк Кредит Дніпро	-502,631
5.	Місто Банк	-227,069
6.	Банк Форвард	-165,644
7.	Вернум Банк	-105,871
8.	Правекс-Банк	-44,444
9.	Індустріалбанк	-19,188
10.	Скай Банк	-12,181

Джерело: побудовано на основі [33]

Проаналізуємо основні тенденції коливань на валютного ринку України. В таблиці 2.8 представлений рейтинг комерційних банків України за обсягом активів у 2018 р.

Таблиця 2.8 – Рейтинг комерційних банків України за обсягом активів у 2018 р.

№ з/п	Назва банку	Активи, млн. грн.	Кошти клієнтів, млн. грн.		Структура ресурсів Топ-5 банків			
			всього	в т.ч. строкові депозити	власні		залучені	
					млн. грн.	%	млн. грн.	%
1.	Приватбанк	245805	212750	132511	24793	10	230012	90
2.	Ощадбанк	233842	150151	82039	31251	13	202591	87
3.	Укресімбанк	170618	62140	30283	14064	8	156554	92
4	Укргазбанк	69213	60646	14177	5625	8	63588	92
5	Райффайзен Банк Аваль	67017	52272	10 381	10841	16	56176	84

Джерело: побудовано за даними [15].

Можна побачити великий розрив між показниками перших трьох банків та іншими установами. Так, наприклад, обсяг активів Укргазбанку, який знаходиться на 4 позиції, в 2,5 рази менший ніж у Державного експортно-імпортного банку України (3 позиція).

Розглядаючи суми коштів клієнтів визначених банків, можна говорити про їх важливість як основного джерела фондування.

На рисунку 2.3 зобразимо динаміку загального обсягу депозитних ресурсів в Україні за 2013-2018 рр. з сегментуванням показника за ознакою строковості розміщених вкладів.

Рисунок 2.3 – Розподіл загального обсягу депозитів резидентів України за строками з 2013-2018 рр., млрд. грн. [9]

Аналізуючи динаміку депозитів банківського сектора України за 2013-2018 рр. , можна зробити висновок, що за цей період вклади клієнтів зросли на 239 млрд.грн , тобто на 34% , порівнюючи 2013 та 2018 роки.

Структура депозитів за строками розміщення характеризується зменшенням питомої ваги вкладів терміном більше одного року. Так на кінець 2013 р. вклади строком більше 1 року займали 41% від суми всіх депозитів, за 2014 р. цей показник знизився на 9 п.п. і дорівнював 32%. Стрімке зниження частки довгострокових депозитів було помітне і у 2015 р. – до 20%. Далі цей показник збільшувався, і у 2016-2017 рр. сягав 20-25%, а в 2018 р. – вклади строком до одного року займали 34% в загальному обсязі депозитних вкладів.

Депозити на вимогу, які надають можливість вільно розміщати накопичені кошти на депозитний рахунок та повертати їх за необхідністю без обмежень, з 2014 р. займають одну з перших позицій серед видів депозитів за строками. Їх питома вага в останні три роки складає 46-47% загального обсягу залучених банками депозитних ресурсів.

Досить негативним явищем для економіки країни є доларизація банківських активів та пасивів, що впливає на ліквідність банків через наявність валютних дисбалансів [10].

Найбільшою загрозою є невідповідність між обсягами довгострокових депозитів і довгострокових кредитів у іноземній валюті. Вітчизняні економічні агенти намагаються зберегти купівельну спроможність своїх коштів за допомогою заміщення конвертованою іноземною валютою національної грошової одиниці внаслідок неналежного виконання нею функцій грошей. Питома вага депозитів в іноземній валюті в загальному обсязі депозитних ресурсів за 2013-2018 рр. знаходилася в межах 37-46 % (рис. 2.4).

При цьому саме в пік кризових економічно-політичних обставин 2013-2014 рр. і відбулося стрімке зростання частки депозитів в іноземній валюті з

37% до 46%. Протягом 2014-2017 рр. показник був практично незмінним (45-46%). У 2018 р. питома вага іноземних вкладів в загальній сумі депозитів банківського сектору України склала 42%.

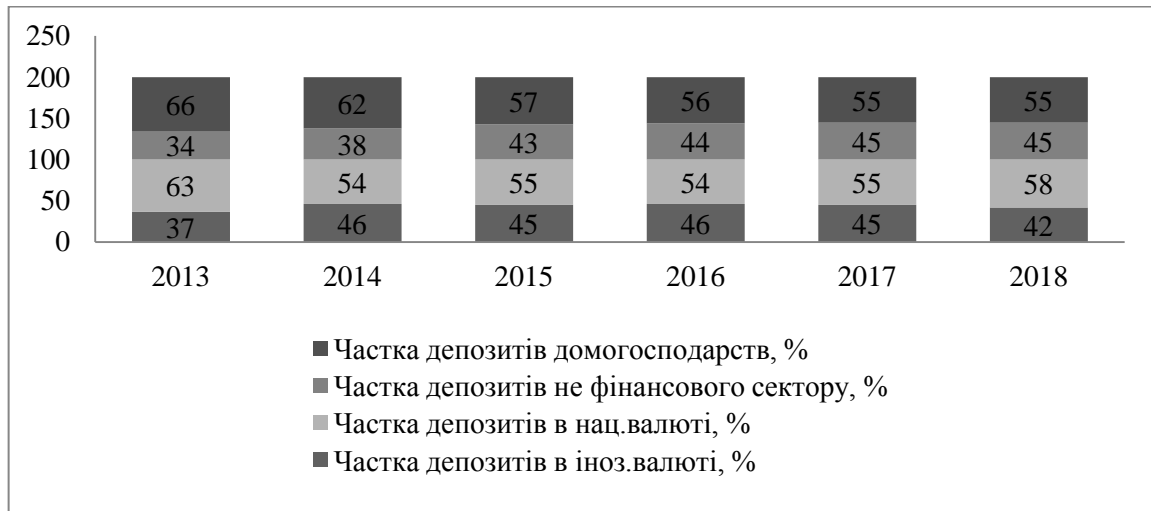

Рисунок 2.4 – Розподіл депозитів резидентів України за видами валют та за суб'єктами розміщення з 2013-2018 рр., % [9]

Чим вище доларизація банківської системи, тим вище валютний ризик операцій. Існує декілька методик оцінки рівня доларизації депозитів. За однією з них, загальноприйнятним показником є частка валютних депозитів у грошовому агрегаті М2. Якщо іноземна валюта в обсязі М2 становить понад 30%, то в країні має місце високий рівень доларизації. Помірний рівень доларизації характерний для держав, у яких частка іноземної валюти в грошовому агрегаті М2 становить близько 15-18% [11].

В Україні популярною є неофіційна доларизація, вона проявляється у наступних формах, : фінансова доларизація – наявність іноземної валюти в депозитно-кредитній діяльності банків; позабанківська доларизація – концентрація іноземної валюти у населення.

Рівень доларизації депозитів в Україні за період 2013-2018 рр. знаходився в межах 27-34%. Тоді в 2013 році було зафіксовано найнижче значення показника -27%, а у 2017 році найвище- 34%.

Високий рівень доларизації в економіці обумовлює наявність постійного попиту на неї. Перевищення валютного попиту на валютно

пропозицією є болючою ситуацією для країни. Це також може спровокувати чинники, які будуть ще більше впливати на валютний курс та посилюватимуть тенденції до зростання в сторону іноземних валют, а значить будуть провокувати нестабільну ситуацію у сфері обігу, споживання, нагромадження. Як наслідок – девальвація гривні, зростання інфляції, інші економічні виклики.

Стосовно процентних ставок, то, за даними НБУ, нефінансові корпорації в квітні 2018 р. розміщували депозити в гривнях під 11,3% річних, в іноземній валюті – під 2,1%. Для домашніх господарств середньозважена ставка для депозитів в національній валюті склала 11,0%, в валюті – 2,3%. Спостерігаємо значне зниження процентних ставок, якщо порівнювати дані з квітнем 2016 р., коли середньозважена ставка для депозитів населення в національній валюті складала 17,0% (для юридичних осіб – 13,1%), в валюті – 6,2% (для юридичних осіб – 3,3%) [9].

Якщо розглядати депозитні вклади в розрізі суб'єктів розміщення (див. рис. 2.5), то протягом 2013-2018 рр. бачимо чітку тенденцію до поступового скорочення питомої ваги депозитів домогосподарств. В 2013 р. ця частка становила 66 %, а в 2017-2018 рр. вже 55%.

Найсуттєвіше зменшення (на 5 п.п.) відбулося в 2015 р. Але незважаючи на зниження багатьох показників, вклади домогосподарств відповідають високому рівню концентрації в банківській системі України.

Причинами такої ситуації можна вважати:

- зниження рівня доходів населення України;
- збільшення кількості податків (наприклад, оподаткування частини пенсій ,військовий збір – з серпня 2014 р., податку на доходи від депозиту – з серпня 2014 р., оподаткування частини пенсій – до лютого 2018 р., збору з продажу-купівлі іноземної валюти – до січня 2017 р., підвищення акцизів на алкоголь та тютюнові вироби тощо);

- зменшення кількості комерційних банків (із 158 банків станом на 2014 р. у 2018 р. на ринку залишилися 82);

– прискорення девальвації та зростання інфляції (індекс споживчих цін на товари та послуги у 2015 р. становив 143,3%, в 2017-113,7%).

Інфляційні коливання протягом певного часу до 2014 року відбувалися у період найбільших світових криз (1998 р., 2008 р.). На рисунку 2.5 представимо динаміку валютного курсу та інфляції.

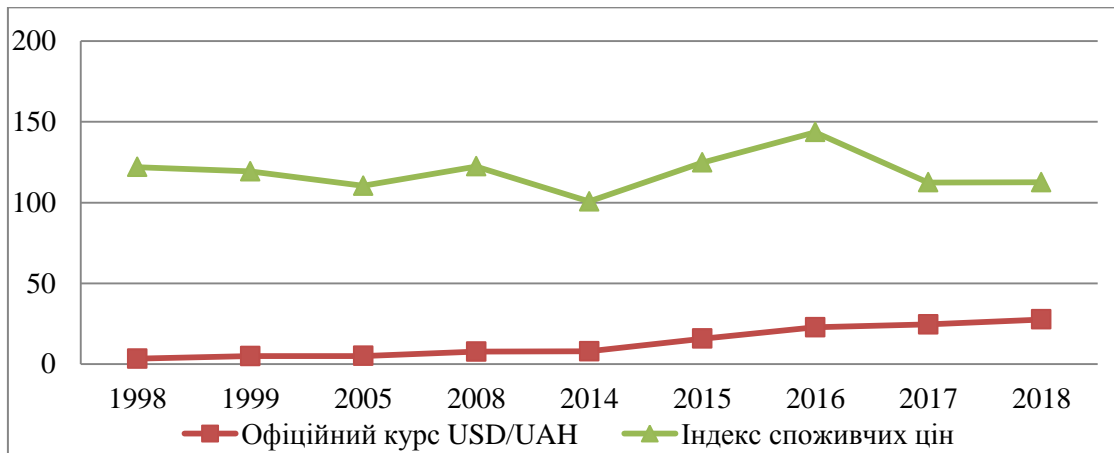

Рисунок 2.5 – Динаміка коливань валютного курсу та інфляції з 1998-2018 рр. [8]

Інфляція являє собою грошовий феномен у занадто великій кількості грошової маси в обігу, сприяють цьому фактори грошового та не грошового напрямку.

Щоб оцінити взаємозв'язок валютного курсу та інфляції розглянемо декілька показників. Валютний курс – це вартість грошової одиниці однієї країни, яка виражається у валюті іншої країни, групі валют чи міжнародних грошових одиницях. В Україні для оцінювання рівня інфляції використовують індекс споживчих цін. Цей показник транслює зміни цін на товари та послуги у часі. [2].

За графіком бачимо, що високий рівень інфляції негативно впливає на купівельну спроможність національної валюти (зменшує курс) – ціни на товари та послуги ростуть.

Згідно інформацією НБУ міжнародні резерви станом на 01.01.2014 р. становили 20,4 млрд. у перерахунку в долари США, на 01.02.2014 р. –17,8

млрд. дол. США, а станом на 01.01.2015 р. – вони понизилися до низьких показників – 7,5 млрд. дол. США [8].

На початку 2015 року НБУ переходить до впровадження плаваючого курсу (відмовляється від фіксованого курсу), який залежить від міжбанківського валютного курсу. Але цей крок НБУ спричинив девальваційний шок: наприкінці лютого 2015 р. курс гривні піднявся до мінімуму – понад 30 грн. дол. США, а в тіньовому секторі – до 40 грн. дол. США. Проте поступово гривня зміцнилася. За період з 01.01.2015 р. до 01.01.2016 р. офіційний курс національної валюти зменшився з 1576,86 грн./100 дол. США до 2400,07 грн./100 дол. США (див. рис. 2.6).

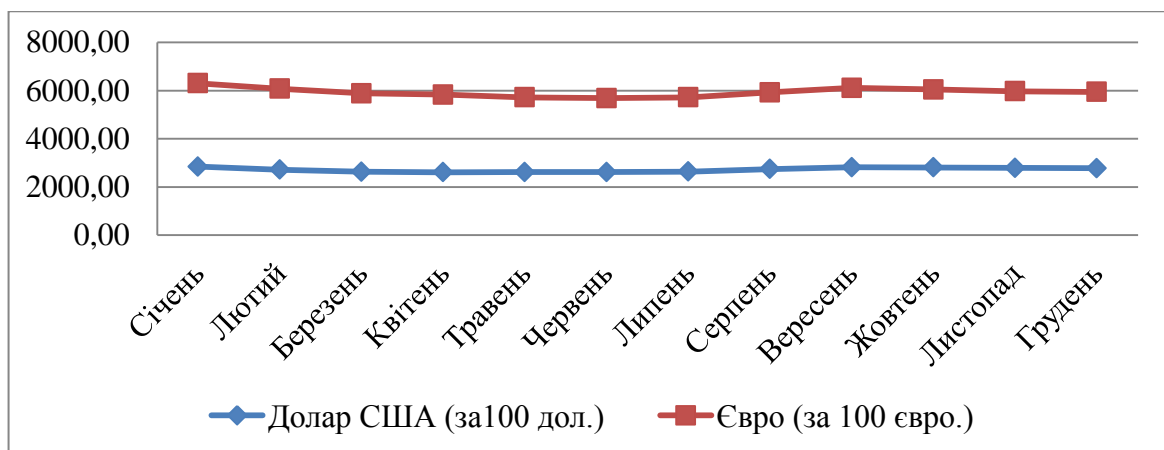

Рисунок 2.6 – Динаміка офіційного курсу гривні щодо основних валют за 2015 р. (середній за період) [8]

Дослідження показало, зміцнення обмінного курсу гривні щодо долара США в період з січня по лютий до 76%, ІСЦ у квітні збільшився на 14,0%, а за рік зріс до 60,9%. Для зупинення негативних наслідків НБУ підвищив облікові ставки: 06.02.2015 р. з 14% до 19,5%, 04.03.2015 р. – до 30% річних. Це сприяло тому, мінімізуванню потенційного тиску на курс гривні (пригальмувати вільну ліквідність банків) [5, с. 21].

Для стабілізування стану на валютному ринку Національний банк України запровадив наступні адміністративні заходи:

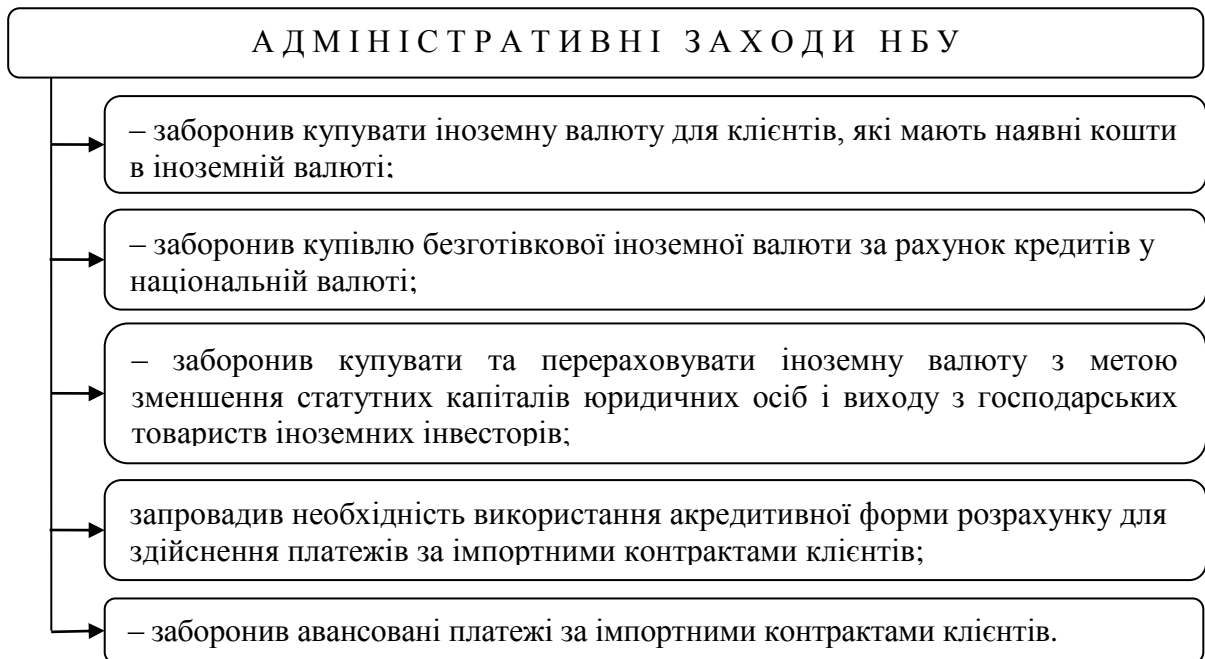

Рисунок 2.7 – Адміністративні заходи НБУ [20]

В свою чергу, стабілізація валютного ринку та отримання другого траншу від МВФ у серпні 2015 року на суму 1,7 млрд. дол. США сприяло пом'якшенню адміністративних обмежень за окремими операціями. Усього Україні МВФ надав за 2015 рік 6,7 млрд. дол. США.

На початку 2016 року НБУ забезпечив заходи цінової стабільності щодо підтримання валютного курсу. У 2016 році НБУ підписав «Стратегію валютних інтервенцій на 2016-2020 рр.», в якій було зазначено основні положення проведення операцій на валютному ринку. Виділимо основні завдання проведення інтервенцій на міжбанківському валютному ринку України:

- оптимальне накопичення міжнародних резервів;
- підтримання функціонування валютного ринку;
- стабільність трансмісії ключової процентної ставки.

Стратегія валютних інвестицій виділяє наступні види валютних інвестицій:

- валютний аукціон;
- інтервенція за єдиним курсом;
- вибір найкращого курсу (адресна інтервенція).

Дослідження показало, що готівковий (грошовий) сегмент валютного ринку на протязі року, змінився відповідно – пропозиція іноземної валюти перевищувала попит на валюту країни. Через посилення девальваційного натиску наприкінці 2016 року маємо те, що – гривня понизилася на 13% до долара США.

У 2017 р. суттєво змінилися напрямки на валютному ринку України. З початку року на валютний ринок вплинули деякі тимчасові фактори та збільшення попиту на іноземну валюту, що призвело до процесів коливань (посилився девальваційний тиск на гривню). Показник валютного курсу за 2017 р. становив 2751,65 грн. дол. США.

Після отримання траншів збільшився обсяг міжнародних резервів до 18,8 млрд. дол. США. Сприятливі умови на валютному ринку активно послабили адміністративні обмеження валюти.

Сьогодні процеси, які діють на валютному ринку – проблеми валютних змін, виконують значну роль в економічному розвитку країни. Зміни ж в економічному розвитку країни та її міжнародній середі впливають на розвиток валютних (курсових) відносин і відповідним чином коригують валютну політику у державі.

Виділяють п'ять резервних світових валют: долар США, євро, японська єна, британський фунт стерлінгів та швейцарських франк. Всі вони є вільно конвертованими валютами [3, с. 15].

Розбалансованість валютного ринку, негативне сальдо торговельного балансу, високі темпи інфляції говорять про те, що на сьогодні стоїть гостро проблема реалізації ефективної валютної (курсової) політики і визначення оптимального рівня валютного курсу, які повинен виконувати НБУ.

2.3 Шляхи покращення організації валютної діяльності

Сучасний розвиток будь-якої країни супроводжується інтенсифікацією наявних та налагодженням нових господарських відносин, збільшенням кількості їх учасників. Взаємовідносини між суб'єктами впливають на ефективність організації роботи банку та належне обслуговування з боку посередницьких структур (фінансового). В процесі розвитку виникають різні ситуації, тому необхідно впроваджувати механізм організації ефективної валютної діяльності банку (рис. 2.9).

Рисунок 2.9 – Механізм організації ефективної валютної діяльності банку [8]

Джерело: розроблено на основі дослідження

Фінансовим джерелом господарської діяльності у світі є валютні відносини, суб'єкти яких використовують валюту. Важливе місце в цьому процесі займають банки, як головні елементи ринкової інфраструктури.

Співпраця банку з клієнтами – будується на взаємних зобов'язаннях (матеріальній відповідальності), тобто партнерстві. Для своєї привабливості банк дбає, оновлює та вдосконалює валютне обслуговування.

Планування організації валютної діяльності банком здійснюється шляхом виявлення факторів, оцінки рівня валютного обслуговування.

При аналізі поточної валютної діяльності виділять: масштабність, динаміку, структуру валютних операцій банку (валютні активи та пасиви), зобов'язання.

Показники обсягів прямих іноземних інвестицій в Україні в період з 2014-2018 рр. згруповані в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Динаміка прямих іноземних інвестицій з 2014-2018 рр.

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Прямі іноземні інвестиції за кордон (обсяг на кінець періоду), млн. дол. США	7712	7825	7584	7443	7469
Прямі іноземні інвестиції в Україну (обсяг на кінець періоду), млн. дол. США	65121	67031	52204	47049	48385
Прямі іноземні інвестиції (сальдо), % до ВВП	3,9	2,1	0,2	3,3	3,5
Прямі іноземні інвестиції в Україну, обсяг на кінець періоду, % до ВВП	35,7	35,2	39,1	51,9	51,9

Джерело: складено за даними [21].

Загалом, Україна володіє демографічними, природними і кліматичними умовами – чисельність населення 43 млн. чол., показник ВВП 133,5 млрд. дол.

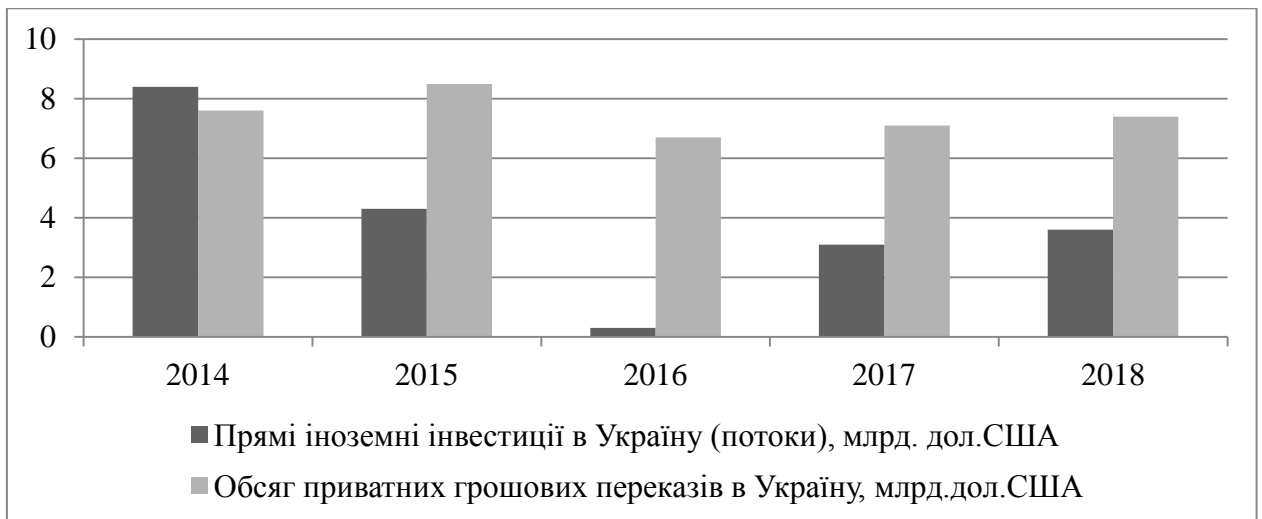

Рисунок 2.10 – Динаміка приватних грошових переказів та прямих іноземних інвестицій в Україну, 2014-2018 рр.

Джерело: побудовано за даними [21].

Динаміку валютних (курсових) коливань гривні до долара США представимо на рисунку 2.11 [16, с. 84].

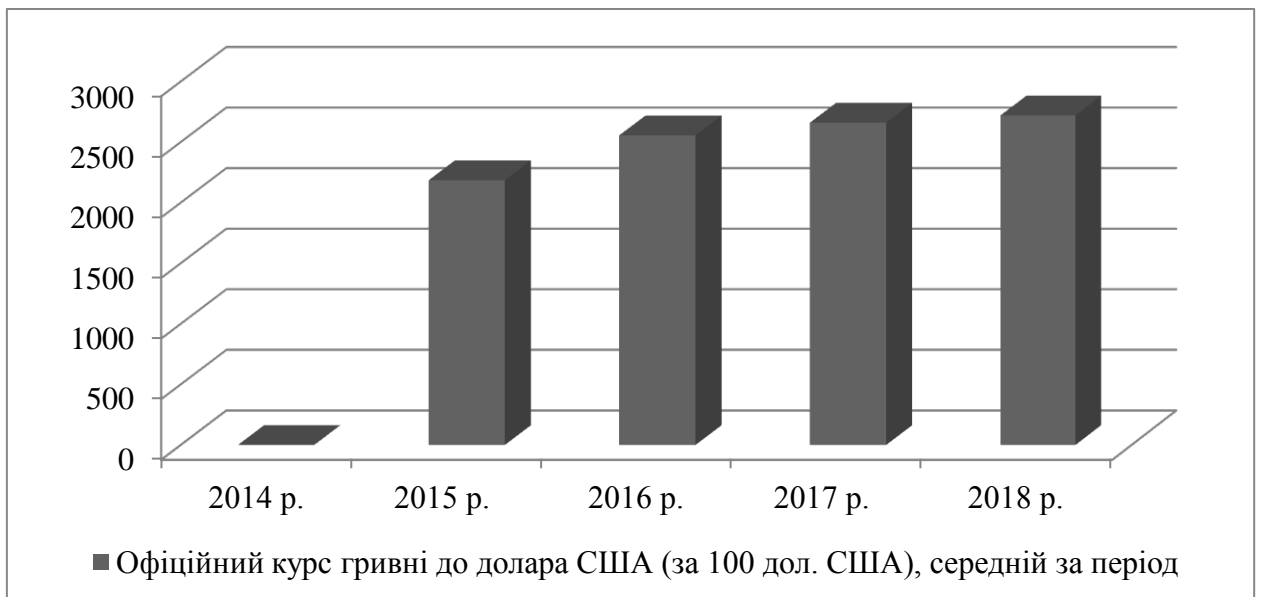

Рисунок 2.11 – Динаміка офіційного курсу гривні долара США, з 2014-2018 рр.

Джерело: побудовано за даними [16]

Перехід України до гнучкого курсоутворення, привів до стрімкого зростання (коливань) цін на споживчому ринку, раптове зменшення купівельної спроможності національної валюти (гривні), збільшення

показників обсягів зовнішнього боргу України та розміру вартості його обслуговування.

Таблиця 2.10 – Макроекономічні пріоритети Уряду у координації з політикою Національного банку України

№ п/п	Пріоритет	Характеристика
1.	Сприяння стабілізації валютного курсу як якоря для зниження інфляції	координація дій між Урядом і НБУ в рамках Ради з фінансової стабільності для розв'язання ключових питань щодо стабілізації валютного курсу і зниження інфляції
		підтримка і стимулювання виробництва, спрямованих на імпортозаміщення і насичення внутрішнього ринку конкурентоздатними товарами вітчизняного виробництва. Це сприятиме заміщенню імпортних товарів у споживчому кошику, вирівнюванню платіжного балансу, стабілізації валютного курсу і зниженню інфляції
		запровадження системи стимулів для розвитку високотехнологічного експорту та підвищення мотивації експортерів для заведення в країну валютної виручки і стабілізації валютного ринку;
		обмеження обсягу викупу Національним банком ОВДП, зниження їх частки у портфелі НБУ
2.	Введення мораторію на адміністративне підвищення цін і тарифів	потужний інфляційний фактор, до виходу з кризи
3.	Підвищення якості управління державними банками	підвищення якості кадрових призначень на основі механізмів відкритих конкурсів та розробки їх стратегії, спрямованої на прискорений високотехнологічний розвиток економіки
4.	Залучення іноземного капіталу	в рамках національної економічної політики із побудовою чіткої системи захисту національних інтересів України
5.	Підвищення ефективності використання цільової фінансової міжнародної допомоги та кредитування	публічне оприлюднення звітів про їх використання

Джерело: побудовано на основі [31]

Управління валютними активами банку орієнтується на отримання прибутку та рівень ліквідності. Для дотримання цих умов необхідно

дотримуватися алгоритму (схеми) – комплексного аналізу результатів діяльності банку на валютному ринку (див. рис. 2.12).

Рисунок 2.12 – Схема аналізу діяльності банку на валютному ринку [11]

Результати дослідження показали, що основними напрямками аналізу ефективності діяльності банку на валютному ринку виступають – аналіз, корегування, оцінка рентабельності валютних операцій.

Аналіз валютних операцій банків показав про їх зростання та розширення асортименту. У дослідженні виявлено, що в банках України значну мають перевагу валютні операції із залучення та розміщення коштів в іноземній валюті. Виділимо чинники, які впливають на активність процесів

банку (характер, масштаби) у валютному напрямку – курсові, цінові, нормативні (див. табл. 2.11).

Таблиця 2.11 – Динаміка та вартість залучення і розміщення валютних коштів банківськими установами України з 2014-2018 рр.

Роки	Депозити		Кредити	
	Обсяг залучення валютних коштів (млн. грн.)	Середньозважена відсоткова ставка у річному обчисленні (%)	Обсяг розміщення валютних коштів (млн. грн.)	Середньозважена відсоткова ставка у річному обчисленні (%)
2014	71854	8,2	122445	10,9
2015	92458	6,7	214632	10,7
2016	158478	9,8	445335	10,8
2017	162359	8,3	368996	9,6
2018	174552	5,9	346512	10,7

Джерело: офіційні дані НБУ.

Проведене дослідження дало змогу зробити висновок про нерозвиненість строкового сегменту національного валютного ринку, не зважаючи на неодноразові спроби розпочати його роботу. Першопричиною такої ситуації є недосконалість вітчизняного законодавства. На даний час немає жодного нормативного документа, який би чітко визначав вихідні умови діяльності на строковому сегменті національному валютного ринку.

На основі теоретичного аналізу умов здійснення банками валютних операцій щодо мобілізації валютних ресурсів у дисертації побудовано стохастичний аналог економетричної моделі для прогнозування обсягів портфеля валютних ресурсів банків в залежності від макроекономічних чинників:

$$CR = IFCA + BFCR, \quad (2.1)$$

$$IFCA = f_1(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5), \quad (2.2)$$

$$BFCR = f_2(x_2, x_5, x_6, x_7, x_8, x_9), \quad (2.3)$$

де CR – ресурси банку, мобілізовані в іноземній валюті (currency resources); IFCA – залучені валютні ресурси банку (involved in foreign currency assets); BFCR – запозичені валютні ресурси банку (borrowed foreign currency resources).

Для побудови економетричної моделі було сформовано сукупність основних чинників, які впливають на обсяги залучених і запозичених валютних ресурсів банку, зокрема:

x_1 – відсоткові ставки за депозитами, залученими в іноземній валюті;

x_2 – офіційний курс гривні до долара США;

x_3 – грошові доходи населення;

x_4 – номінальний ВВП;

x_5 – індекс інфляції;

x_6 – відсоткові ставки на міжбанківському ринку за кредитами в іноземній валюті;

x_7 – прибуток комерційних банків;

x_8 – облікова ставка НБУ;

x_9 – середньозважена процентна ставка рефінансування.

Коефіцієнт детермінації показує, якою мірою варіація результативної ознаки Y визначається варіацією факторної ознаки x . Він використовується як при лінійному, так і при нелінійному зв'язку між ознаками і у випадку парної регресії розраховується за формулою:

$$R^2 = \frac{\sum(Y - y_{\text{сеп}})^2}{\sum(y - y_{\text{сеп}})^2} \quad (2.4)$$

Коефіцієнт детермінації приймає значення від 0 до 1. Чим ближче R^2 до одиниці, тим тісніше зв'язок між ознаками; при $R^2=0$ відсутній лінійний зв'язок між ознаками, при $R^2=1$ не існує кореляційного зв'язку між ознаками.

Коефіцієнт кореляції розраховується за формулою:

$$R = \sqrt{R^2} \quad (2.5)$$

Він знаходиться в діапазоні $0 \leq R \leq 1$; чим ближче R до одиниці, тим тісніше кореляційний зв'язок між ознаками.

Розрахуємо показники економетричної залежності:

Обсяг залучених валютних ресурсів банків:

$$y_1 = -62568,52 - 17121,77x_1 + 322,12x_2 + 0,1457x_3 + 0,2365x_4$$

Обсяг запозичених валютних ресурсів банків:

$$y_2 = -56365554,4 + 12568,11x_2 + 4552,62x_6 + 4,3341x_7 - 21564,3x_5$$

Загальний обсяг валютних ресурсів, мобілізованих банками:

$$CR = - 52365899 - 1254896x_1 + 112525,3x_2 - 8,4x_3 + 21,5x_4 - 6354,6x_5 - \\ - 263548,5x_6 + 1,9x_7$$

Таблиця 2.12 – Результати моделювання залежності обсягів портфеля валютних ресурсів банків від макроекономічних чинників в Україні за період 2014-2018 рр.

Показники	Коефіцієнт кореляційного зв'язку	Період	Фактичне значення (млн. грн.)	Розрахункове значення (млн. грн.)
Обсяг залучених валютних ресурсів банків	R=0,9987	2014	64589	56238
		2015	82597	89545
		2016	112256	121565
		2017	192356	190525
		2018	206359	201563
Обсяг запозичених валютних ресурсів банків	R=0,9989	2014	4256366	3585474
		2015	9255214	10558475
		2016	18252215	20554569
		2017	25369893	27569969
		2018	28245885	30258644
Загальний обсяг валютних ресурсів, мобілізованих банками	R = 0,9994	2014	4235968	3264782
		2015	9235694	8256974
		2016	14256983	16235984
		2017	23659866	25698934
		2018	28563255	30256896

Джерело: Складено та розраховано на основі офіційних даних НБУ

Проведений аналіз взаємозв'язків у моделі за критеріями, показав, що коливання загальноринкової кон'юнктури впливають на формування валютних ресурсів банків, достатній обсяг яких є необхідною умовою їх повноцінної роботи на валютному ринку.

Практичне значення побудованої моделі полягає в тому, що її використання дозволяє робити прогнози обсягів валютних ресурсів банків на наступні періоди, орієнтуючись на прогнози макроекономічних показників. Це дає можливість прийняти оптимальні управлінські рішення в діяльності банків на валютному ринку, досягненні їх стабільності та ефективному функціонуванні.

Визначено, що прискорений розвиток світового валютного ринку та зростання фінансової нестабільності зумовили необхідність врахування залежності банківської діяльності на валютному ринку від зміни економічної кон'юнктури та проведення аналізу щодо впливу чинників макроекономічного середовища на формування валютних ресурсів банку.

Для реалізації головної мети «Стратегії розвитку банківської системи України» необхідно створити умови для стабільної банківської системи направленої на оптимальний перерозподіл капіталу для економічного зростання.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання наступних стратегічних цілей:

- підвищення якості політики Національного банку України (реалізація реформи монетарної політики, оптимізація валютного регулювання і валютно-курсової політики для забезпечення валютної стабільності, вдосконалення банківського регулювання і банківського нагляду);

- підвищення довіри суспільства до Національного банку України, банківської системи і національної валюти;

- розбудова банківської системи як комплексу рівноправних, різних за розмірами, спеціалізацією і бізнес-моделями банків, які є фінансово-здоровими, конкурентоздатними, стабільними, спрямованими на довгострокову перспективу розвитку в Україні, кредитування реального сектору економіки, інноваційний та інвестиційний розвиток;

- розвиток цивілізованого конкурентного ринку банківських послуг на базі сучасної ринкової інфраструктури, нових технологій, дотримання антимонопольного законодавства, недопущення рейдерства;

- розвиток процесів банківського кредитування реального сектору, зокрема високотехнологічного виробництва, малого та середнього бізнесу, мікрофінансування для сприяння зростанню економіки і підвищенню зайнятості.

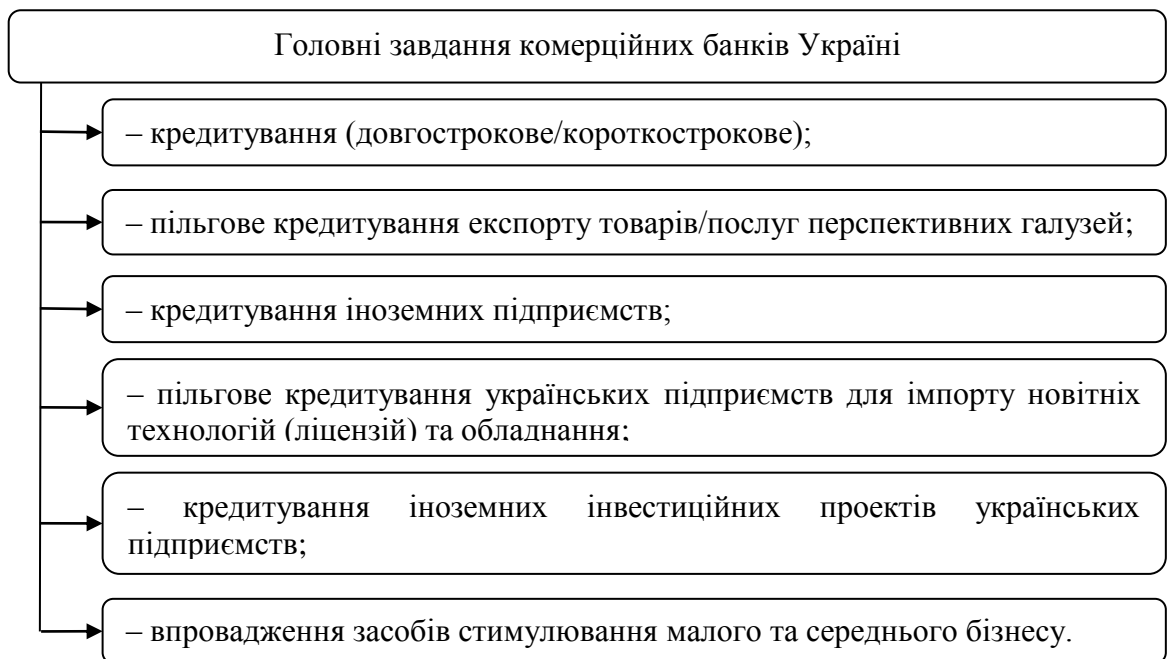

Рисунок 2.13 – Завдання комерційних банків України [25]

Розуміючи актуальність підвищення енергоефективності економіки України та досягнення енергетичної безпеки, а також з огляду на значний нереалізований потенціал для інвестицій в проекти енергоефективності та охорони навколишнього середовища, запропоновано розвивати інвестиційний проект – еко-банкінг як перспективний напрям. Банку необхідно окреслити стратегічні цілі:

- стати провідним еко-банком в Україні та покрити до 30% від загального обсягу потреб у фінансуванні енергоефективних заходів, які відповідно до «Національного плану енергоефективності до 2020 року» – вартість оцінюється в 35 млрд. євро;

- впровадити концепцію розвитку еко-банкінгу, що спрямована на підвищення інвестиційної привабливості Банку з метою часткового або повного виходу держави з його капіталу до кінця 2019 р.

Концепція еко-банку орієнтована на наступні дії:

- трансформація комерційного банку в установу, яка спеціалізується на фінансуванні еко-проектів;

- розвиток компетентності комерційного банку в комплексному аналізі та реалізації в напрямку енергоефективності в різних економічних галузях;
- розробка спеціальної товарної лінійки еко-продуктів;
- запровадження системи управління (соціальної та екологічної).

У банку необхідно створити спеціальний підрозділ – Департамент екологічного реінжинірингу та впровадження проектів ресурсозбереження, а також запрошено до консультаційної підтримки Міжнародну фінансову корпорацію (IFC) – організацію, що має глибокі знання та практичний досвід у сфері енергоефективності та «зеленої» енергетики в усьому світі. У такій співпраці будуть розроблені стандартизовані критерії еко-банкінгу та програми фінансування. Фокусування саме на еко-банкінгу є головним завданням комерційного банку у своєму подальшому розвитку та є унікальним для банківського сектору України.

Перевагами комерційного банку у фінансуванні екологічних проектів є: наявність технологічної експертизи (точно оцінити потенціал еко-проектів та надати фінансування з максимальним економічним ефектом для клієнтів); готовність комерційного банку надавати кредити у євро (ставка 6-8,5%); надання кредитування (до 10 років); готовність кредитувати у розмірі до 75% від вартості проекту.

Впровадження та реалізація стратегії допоможе банкам краще визначати спеціалізацію обслуговування клієнтів, ефективно позиціонуватися на ринку, зайняти вигідні конкурентні позиції тощо.

Висновки до розділу 2

В умовах глобалізації економічних процесів швидкість та ефективність міжнародних розрахунків, що здійснюються на основі своєчасного, оптимального обміну іноземних валют, що є необхідним підґрунтям міжнародного обороту товарів, послуг, робіт і капіталів.

Економічна система будь-якої держави, незважаючи на її рівень розвитку, не в змозі протидіяти глобалізаційним та інтеграційним процесам.

Таким чином, економічна система будь-якої держави, незважаючи на її рівень розвитку, не в змозі протидіяти глобалізаційним та інтеграційним процесам. Жодна країна не може бути повністю самостійною на міжнародній арені та реалізовувати стратегію власного економічного розвитку без врахування інтересів головних суб'єктів світової економіки.

Серед усього суб'єктного складу валютних відносин особливе місце посідають банки, оскільки вони виступають важливим елементом інфраструктури ринкової економіки і є головними та найактивнішими учасниками валютного ринку, від їх діяльності залежить ефективність організації системи валютних відносин. Даний план повинен містити опис можливих сценаріїв розвитку подій при настанні непередбачуваних ситуацій і дій, яких необхідно буде вжити з метою мінімізації негативних наслідків.

Здійснений аналіз взаємозв'язків, підтверджених у моделі відповідними критеріями, засвідчив, що коливання загальноринкової кон'юнктури має суттєвий вплив на формування валютних ресурсів банків, достатній обсяг яких є необхідною умовою їх повноцінної роботи на валютному ринку.

Практичне значення побудованої моделі полягає в тому, що її використання дозволяє робити прогнози обсягів валютних ресурсів банків на наступні періоди, орієнтуючись на прогнози макроекономічних показників. Це дає можливість прийняти оптимальні управлінські рішення в діяльності банків на валютному ринку, досягненні їх стабільності та ефективному функціонуванні.

ВИСНОВКИ

Діяльності фінансових установ на зовнішніх ринках полягає в тому, що основний принцип взаємовигідності ЗЕД, на перший погляд, не має особливих ускладнень і виглядає очевидним: кожний партнер, що бере участь у міжнародних операціях, одержує свій прибуток. Проте дотримуватися цього принципу не просто через значну кількість часу, необхідного для виконання угод, зміни валютних курсів, наявності різноманітних зв'язків між окремими зовнішньоекономічними угодами, використання бартерних операцій та ін. Тому дотримання принципу взаємовигідності потребує ретельного аналізу і врахування, розмежування різноманітних потоків прибутків і витрат.

Сучасний розвиток будь-якої країни супроводжується інтенсифікацією існуючих та налагодженням нових господарських відносин, збільшенням кількості їх учасників.

Взаємовідносини між суб'єктами впливають на ефективність організації роботи банку та належне обслуговування з боку посередницьких структур (фінансового).

Фінансовим джерелом господарської діяльності у світі є валютні відносини, суб'єкти яких використовують валюту. Важливе місце в цьому процесі займають банки, як головні елементи ринкової інфраструктури. В процесі розвитку виникають різні ситуації, тому необхідно впроваджувати механізм організації ефективної валютної діяльності банку.

Співпраця банку з клієнтами – будується на взаємних зобов'язаннях (матеріальній відповідальності), тобто партнерстві. Для своєї привабливості банк дбає, оновлює та вдосконалює валютне обслуговування.

Планування організації валютної діяльності банком здійснюється шляхом виявлення факторів, оцінки рівня валютного обслуговування.

Управління валютними активами банку орієнтується на отримання прибутку та рівень ліквідності.

Утворення найбільших банків здійснюється тільки на базі вже надзвичайно високої концентрації і централізації банківського капіталу, досягнутих в ході попередніх злиттів і поглинань (ЗіП). У зв'язку з тим, що банки намагаються укріпити свої позиції у боротьбі не тільки з внутрішніми, але й з зовнішніми конкурентами, ЗіП банків може виходити за рамки національних ринків капіталу, здійснюються міжнародні придбання.

Банківські організації з іноземним капіталом сприяли посиленню конкуренції на ринку банківських послуг і розширенню їх асортименту. В Словаччині, Боснії та Герцеговині, Албанії частка іноземного капіталу становить 100%.

Економічна система будь-якої держави, незважаючи на її рівень розвитку, не в змозі протидіяти глобалізаційним та інтеграційним процесам. Жодна країна не може бути цілковито самостійною на міжнародній арені та реалізовувати стратегію власного економічного розвитку без урахування інтересів головних суб'єктів світової економіки. Активізація процесів транснаціоналізації обумовлюється лібералізацією доступу на національні ринки та відкритістю економіки країни.

В останні роки банківська система України зазнала суттєвих змін. Це частково зумовлено несприятливою економічною ситуацією на тлі військового конфлікту і втратою значної частини економічного та інфраструктурного потенціалу, більш ніж триразовим падінням курсу гривні, і як наслідок, значними втратами платоспроможності бізнесу і населення.

Частка залучених ресурсів, в середньому, займає близько 90% в пасивах банків-лідерів на фінансовому ринку України, а власні – в процентному вираженні не виправдано малі.

Сумарний збиток банківського сектора України у 2017 р., з урахуванням фінансових результатів платоспроможних і неплатоспроможних банків, склав 160,1 млрд. грн. Збиток платоспроможних банків у 2017 р. склав 158,482 млрд. грн., неплатоспроможних – 1,661 млрд. грн. Збиток діючих банків у 2016 р. скоротився в 4,3 рази. Із 96 діючих банків України у

2017 р. 63 одержали прибуток на загальну суму 10,817 млрд. грн., а 33 банки спрацювали зі збитками на загальну суму 169,299 млрд. грн.

При цьому саме в пік кризових економічно-політичних обставин 2013-2014 рр. і відбулося стрімке зростання частки депозитів в іноземній валюті з 37% до 46%. Протягом 2014-2017 рр. показник був практично незмінним (45-46%). У 2018 р. питома вага інвалютних вкладів в загальній сумі депозитів банківського сектору України склала 42%.

В свою чергу, стабілізація валютного ринку та отримання другого траншу від МВФ у серпні 2015 року на суму 1,7 млрд. дол. США сприяло пом'якшенню адміністративних обмежень за окремими операціями. Усього Україні МВФ надав за 2015 рік 6,7 млрд. дол. США.

На початку 2016 року НБУ забезпечив заходи цінової стабільності щодо підтримання валютного курсу. У 2016 році НБУ підписав «Стратегію валютних інтервенцій на 2016-2020 рр.», в якій було зазначено основні положення проведення операцій на валютному ринку.

Сучасний розвиток будь-якої країни супроводжується інтенсифікацією наявних та налагодженням нових господарських відносин, збільшенням кількості їх учасників. Взаємовідносини між суб'єктами впливають на ефективність організації роботи банку та належне обслуговування з боку посередницьких структур (фінансового). В процесі розвитку виникають різні ситуації, тому необхідно впроваджувати механізм організації ефективної валютної діяльності банку.

Планування організації валютної діяльності банком здійснюється шляхом виявлення факторів, оцінки рівня валютного обслуговування. При аналізі поточної валютної діяльності виділять: масштабність, динаміку, структуру валютних операцій банку (валютні активи та пасиви), зобов'язання.

Управління валютними активами банку орієнтується на отримання прибутку та рівень ліквідності. Для дотримання цих умов необхідно дотримуватися алгоритму (схеми) – комплексного аналізу результатів діяльності банку на валютному ринку.

Аналіз валютних операцій банків показав про їх зростання та розширення асортименту. У дослідженні виявлено, що в банках України значну мають перевагу валютні операції із залучення та розміщення коштів в іноземній валюті. Виділимо чинники, які впливають на активність процесів банку (характер, масштаби) у валютному напрямку – курсові, цінові, нормативні.

На основі теоретичного аналізу умов здійснення банками валютних операцій щодо мобілізації валютних ресурсів у дисертації побудовано стохастичний аналог економетричної моделі для прогнозування обсягів портфеля валютних ресурсів банків в залежності від макроекономічних чинників. Проведений аналіз взаємозв'язків у моделі за критеріями, показав, що коливання загальноринкової кон'юнктури впливають на формування валютних ресурсів банків, достатній обсяг яких є необхідною умовою їх повноцінної роботи на валютному ринку.

Практичне значення побудованої моделі полягає в тому, що її використання дозволяє робити прогнози обсягів валютних ресурсів банків на наступні періоди, орієнтуючись на прогнози макроекономічних показників. Це дає можливість прийняти оптимальні управлінські рішення в діяльності банків на валютному ринку, досягненні їх стабільності та ефективному функціонуванні.

Результати дослідження показали, що основними напрямками аналізу ефективності діяльності банку на валютному ринку виступають – аналіз, корегування, оцінка рентабельності валютних операцій.

Здійснений аналіз взаємозв'язків, підтверджених у моделі відповідними критеріями, засвідчив, що коливання загальноринкової кон'юнктури має суттєвий вплив на формування валютних ресурсів банків, достатній обсяг яких є необхідною умовою їх повноцінної роботи на валютному ринку. Впровадження та реалізація стратегії допоможе банкам краще визначати спеціалізацію обслуговування клієнтів, ефективно позиціонуватися на ринку, зайняти вигідні конкурентні позиції тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Башко В. Прогнозування валютного курсу в Україні / Василь Башко. // Вісник Національного банку України. – 2015. – С. 14-19.
2. Береславська О. Дисбаланси валютного ринку України / О. Береславська // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 3. – С. 3-9.
3. Бодрова Н. Е. Валютний ринок: стан, проблеми, перспективи / Н. Е. Бодрова // Економіка. – 2012. – № 1. – с. 102-114.
4. Боришкевич О. В. Чинне валютне законодавство України та нормативно-правові акти валютного регулювання і контролю / О. В. Боришкевич // Наукові праці НДФІ. – 2018. – № 2. – С. 28-32.
5. Валютна лібералізація в Україні в умовах інтеграції до Європейського Союзу: (85 Студентська наукова конференція «Інноваційний прорив України: креативні ідеї та проекти») / К. В. Чернявська // КНЕУ імені В. Гетьмана. – 2018.
6. Веріга Г. В. Критичний огляд категорій валютного ринку та аналіз підходів до його регулювання / Г. В. Веріга // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2015. – № 1. – С. 34-55.
7. Веріга Г. В. Механізми регулювання валютного ринку та аналіз ефективності їх інструментів / Г. В. Веріга // Економічний часопис XXI. – 2015. – № 9-10. – С. 68-72.
8. Віблій П.І. Проблеми валютного регулювання в Україні / П.І. Віблій, Х.В. Горбова, Б.А. Федак // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Львів, 2015. – № 819. – С. 368-372.
9. Вірт М. Я. Регулювання валютного курсу та його оптимальний режим для України / М. Я. Вірт, П. О. Куцик // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.3. – С. 157-163.

10. Власенко Є. Ю. Факторний аналіз валютного курсу в Україні / Є. Ю. Власенко, І. Г. Брітченко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі – 2012. – № 2 (53). – С. 252-256.

11. Вольська, С.П. Порівняльна характеристика методів оцінювання фінансової стійкості банку / С.П. Вольська // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. Випуск 10. Частина 1. С. 178-181.

12. Гаряга Л.О. Нестабільність валютного курсу в Україні / Л.О. Гаряга // Вісник соціально-економічних досліджень: збірник наукових праць. – Одеса, 2015. – № 2 (57). – С. 43-50.

13. Дідур С. В. Аналіз тенденцій коливання валютного курсу в умовах кризи в Україні / С. В. Дідур, В. І. Глухова, О. Є. Єлісеєва // Економіка і суспільство. – 2016. – № 5. – С. 338-343.

14. Дзюблюк О. В. Валютно-курсіві аспекти антикризової економічної політики / О. Дзюблюк // Банківська справа. – 2017. – № 4. – С. 14-33.

15. Дячек В. В. Аналіз ефективності методів валютного регулювання у сучасних умовах міжнародної економічної діяльності / В. В. Дячек, Н. В. Пастухова. – Науковий вісник Херсонського державного університету, 2017. – № 24. – С. 22-25.

16. Довгань Ж. М. Удосконалення депозитної політики банківських установ / Ж. М. Довгань // Наука молода: зб. наук. праць молодих вчених ТНЕУ. – 2015. – № 23. – С. 46-53.

17. Донець, А.Ю. Вплив факторів на прибуток банку // Научный прогресс на рубеже тысячелетий – 2014: материалы X Международной научно-практической конференции (27.05.2014-05.06.2014, г. Прага, Чехия). Publishing House «Education and Science» s.r.o. Прага, 2014. С. 82-84.

18. Закон України Про банки і банківську діяльність: зі змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>.

19. Макаренко Ю. П. Проблеми формування депозитного портфеля банків в умовах нестабільності депозитної бази та шляхи їх вирішення / Ю.

П. Макаренко, Т. О. Сагач // Інвестиції: практика та досвід: науково-практичний журнал. – 2016. – № 1. – С. 15-18.

20. Малахова О. Л. Режим валютного таргетування як напряммакроекономічноїстабілізації в Україні / О. Л. Малахова // Наука молода. – 2016. – № 24. – С. 90-99.

21. Неізнана О.В., Шварц О.В. Міжнародні розрахунки і валютні операції: [навч.-метод. посіб. для самоств. вивч. дисц.] / О.В. Неізнана, О.В. Шварц. – К., 2011. – 200 с.

22. Клименко О. М. Інструменти реалізації валютної політики НБУ / О. М. Клименко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Економіка. – 2014. – № 1. – С. 80-88.

23. Коваль, С.В. Фінансові результати діяльності банківських установ: теоретичні та практичні аспекти / С.В. Коваль // Світ фінансів. 2014. Вип. 3. С. 83-89.

24. Кораблін С. А. Судьба валюти / С. А. Кораблін // Зеркало недели. Україна. – 2016. – № 35.

25. Король М.М. Валютний ринок України: стан, проблеми й перспективи / М.М. Король, О.Р. Стасишина // Сталий розвиток економіки. – Хмельницький, 2016. – № 3 (28). – С. 65-70.

26. Костюченко В. М. Аналіз впливу валютного регулювання на посткризовий розвиток зовнішньої торгівлі в Україні / В. М. Костюченко // Проблеми теорії та методологій бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Вип. 2 (23). – С. 138-147.

27. Кошонько О. В. Тенденції розвитку вітчизняного депозитного ринку в сучасних умовах / О. В. Кошонько // Економіка і суспільство. – 2016. – № 3. – С. 399-406.

28. Кузнєцова А. Переваги та недоліки лібералізації валютного регулювання в Україні / А. Кузнєцова, Н. Місяць. // Світ фінансів. – 2017. – №3. – С. 136-145.

29. Кулицький С. Ситуація на валютному ринку України на початку 2016 року: оцінки, очікування, перспективи / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2016. – № 3. – С. 73-95.

30. Лібералізація валютного регулювання. До чого треба прийти і яким чином рухатися: – Київ: Національний банк України, центр економічної стратегії, 2016. – 112 с.

31. Малахова, О. Валютний ринок України: сучасний стан та проблеми / Олена Малахова, Марія Марусин // Світ фінансів. – 2015. – Вип. 2. – С. 46-60.

32. Макаренко М. І., Артеменко А. С. Міжнародний досвід лібералізації валютного регулювання / М. І. Макаренко, А. С. Артеменко // Ефективна економіка – 2017. – № 12.

33. Манталюк О. В. Особливості моделювання курсу національної валюти в умовах економічної кризи / О. В. Манталюк. // Вісник ХНУ. – 2016. – №4. – С. 170-172.

34. Матвієнко, О.С. Шляхи підвищення прибутковості банківської діяльності в Україні / О.С. Матвієнко // Молодий вчений. – 2014. – № 6 (1). – С. 169-172.

35. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навч. посіб. / К. Ф. Ковальчук, Д. Є. Козенков, Ю. Г. Момот. – К.: ЦУЛ, 2016. – 149 с.

36. Місяць Н. О. Щодо деяких теоретичних засад валютного регулювання / Н. О. Місяць // Фінансовий простір. – 2015. – № 1. – С. 196-203.

37. Міщенко В.І., Нідзельська І.А., Кулінець А.П., Шульга С.О. Гнучкий режим курсоутворення: етапи запровадження та можливі наслідки для економічного розвитку України: Науково-аналітичні матеріали. Випуск 15. К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2010. – 124 с.

38. Миронова, М.І. Фактори впливу на стійке функціонування комерційних банків / М.І. Миронова // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.1. – С. 249-255.

39. Мних, Є.В. Фінансовий аналіз: підручник / Є.В. Мних, Н.С. Барабаш. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 536 с.

40. Олійник А. А. Національна валютна система в умовах глобалізації / А. А. Олійник // Економічний простір. – 2016. – № 110. – С. 27-38.
41. Офіційний сайт Національного банку України: Дані фінансової звітності банків України. – Режим доступу: [http:// bank.gov.ua](http://bank.gov.ua)
42. Патица Н. І. Міжнародні валютно-кредитні відносини: навч. посіб. / Н. І. Патица. – К.: Знання, 2012. – 566 с.
43. Положення НБУ Про валютний контроль. / Національний банк України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.
44. Савченко Т. Г. Оцінка ефективності інструментів валютного регулювання в Україні / Т. Г. Савченко, М. А. Єпіфанова // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 2. – С. 161-170.
45. Сова О.Ю. Проблеми та перспективи розвитку валютного ринку України / Сова О.Ю. // Міжнародний науковий журнал Київського університету ринкових відносин: Економіка, бізнес-адміністрування, право – 2017. – № 2. – 290 с. – С. 108-124.
46. Сушко Н. М. Проблеми формування та управління депозитними ризиками банків / Н. М. Сушко // Інтелект ХХІ. – 2017. – № 2. – С. 189-196.
47. Ткач С.В. Концептуальні основи організації валютної системи держави / С.В. Ткач // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2015. – Вип. II (58). Економічні науки. – С. 6-13.
48. Трифонова О. Д. Сучасні проблеми валютного регулювання в Україні / О. Д. Трифонова, О. О. Горпинич. // Економічні науки. – 2017. – №11. – С. 134-137.
49. Федяєва О.О. Валютний ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку / О.О.Федяєва // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 13. – С. 56-59.
50. Черкашина К.Ф., Бур І.С. Тенденції валютного ринку України. Інфраструктура ринку. – 2017. – № 5. – С. 186-189.

51. Akihiro Kubo, (2017). The macroeconomic impact of foreign exchange intervention: An empirical study of Thailand. *International Review of Economics & Finance*, Volume 49, May 2017, p. 243-254.

52. Bereslavska O. Interventsii na valiutnykh rynkakh yak instrument kursovoi ta hroshovo-kredytnoi polityky // *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy*. – 2014. – №10. – S. 36-37.

53. Bodrova N. E. Valiutnyi rynek Ukrainy: stan, problemy y perspektyvy / N. E. Bodrova // *Visnyk SumDU. Seriia «102 Ekonomika»*. – 2012. – №1. – S. 102-114.

54. Budarina, N. O. (2012). «The current trends of the currency market in conditions of instability of the global financial system» available at: <http://jvestnikc.donnu.edu.ua/article/view/1502/1531> (Accessed 10 September 2016). – 126 p.

55. Claessens S. How Does Foreign Entry Affect the Domestic Banking Market? / S. Claessens // *Journal of Banking and Finance*. – 2001/25 – P. 891-911.

56. Chaikovskyi, Ya. I. (2017). Analiz suchasnoho stanu ta perspektyvy rozvytku bankivskoho spozhyvchoho kredytuvannia v Ukraini. *Ekonomichnyy analiz*, 27(1), 156-163.

57. Delas, V. A. (2011), «Banking activity in the foreign exchange market of Ukraine», Ph.D. Thesis, 08.00.08 – hroshi, finansy i kredyt, KNU im. T. Shevchenka, p. 20.

58. Drechsler I. Banking on deposits: maturity transformation with out interest risk / I. Drechsler, A. Savov, P. Schnabl // *Financial innovation and money*. – 2017. – № 4. – P. 617-634.

59. Faryna O. A System Dynamics Model of Ukraine's Monetary Sector / O. Faryna // 32nd International System Dynamics Conference, Delft, The Netherlands, 2014. – 254 p.

60. *Financial Instruments: Equities, Debt, Derivatives, and Alternative Investments* David M. Weiss – Penguin Group US, on 23 July, 2013. – 384 p.

61. Ghosh Atish R. Exchange Rate Management and Crisis Susceptibility: A Reassessment / Atish R. Ghosh, Jonathan D. Ostry, Mahvash S. Qureshi // IMF Working Paper. – 2014. – 14/11. – 45 p.

62. Kovalenko D.I. Finansy, groshi ta kredyt: teoriya ta praktyka: navchal`ny`jposibnyk / Kovalenko D.I., Venger V.V.– K.: CzUL, 2013. – 578s.

63. Kuznyetsova A. The equilibrium model of demand and supply at the Ukrainian Interbank market: disclosure of problematic aspects / A. Kuznyetsova, N. Misiats, O. Klishchuk // Banks and Bank systems. – 2017. – Vol. 12. – № 4. – P. 31-43.

64. Mausser H., Rosen D. Beyond VaR: From Measuring Risk to Managing Risk / H. Mausser, D. Rosen // Algo Research Quarterly. – 2012. – December. – Vol. 1. – №5. – P. 5-20.

65. Misiats N. Managing Capital Flows: the Experience of Ukraine / N. Misiats // «Współpraca Europejska» Podejście Naukowe & Zastosowane Technologie. – 2017. – Vol. 11(30). – P. 73-83.

66. Rickards J. Currency Wars: The Making of the Next Global Crisis / J. Rickards. – Portfolio Hardcover, 2011. – 304 p.

67. Seliverstova, L.S. (2017), «Current trends in insurance market in Ukraine», Naukovyj visnyk Polissia, vol. 2 (10), no. 1, pp. 63-69.

68. Statistical Data Warehouse // ECB. – Frankfurt am Main. – 2011.

69. The Global Competitiveness Report 2016-2017. –<https://www3.weforum.org/docs>.

70. Valyutnirynky ta valyutnioperaciyi // Mizhnarodnifinansy. Navchal`ny`jposibnyk / D'yakonova I.I., Makarenko M.I., Zhuravka F.O. ta in. – Kyyiv: «Centruchbovoyiliteratury», 2012. – 548 s.

ДОДАТОК

Річна фінансова звітність
Звіт про фінансовий стан (Баланс)

за станом на 31.12.2016

(число, місяць,
рік)

Назва статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	25356346	16592376
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		1238199	1356840
Торгові цінні папери	7	20	122841
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	8	0	0
Кошти в інших банках	9	3137515	3851211
Кредити та заборгованість клієнтів	10	113759164	101040530
Цінні папери в портфелі банку на продаж	11	286673	83638
Цінні папери в портфелі банку до погашення	12	239567	72227
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні ² компанії	13	1178522	979744
Інвестиційна нерухомість	14	13762	1507
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		0	188
Відстрочений податковий актив		19420	257
Гудвіл	15	0	0
Основні засоби та нематеріальні активи	16	2475773	2018056
Інші фінансові активи	17	985136	788814
Інші активи	18	103074	164387
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	19	47549	40479
Усього активів		148840720	127113095
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	20	11912840	10104288
Кошти клієнтів	21	106324238	91288195
Боргові цінні папери, емітовані банком	22	7995554	6323709
Інші залучені кошти	23	3103	51415
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		51277	20913
Відстрочені податкові зобов'язання		84525	4910
Резерви за зобов'язаннями	24	39588	38800
Інші фінансові зобов'язання	25	2297367	1157456
Інші зобов'язання	26	605241	150683
Субординований борг	27	1226226	1225747

Продовження додатку

Зобов'язання групи вибуття	19	0	0
Усього зобов'язань		130539959	110366116
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	28	14897555	13545172
Емісійні різниці	28	19709	19709
Незарєєстровані внески до статутного капіталу		0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		1571423	1572310
Резервні та інші фонди банку		1250569	1177136
Резерви переоцінки	29	561505	432652
Неконтрольована частка3		0	0
Усього власного капіталу		18300761	16746979
Усього зобов'язань та власного капіталу		148840720	127113095

Затверджено до випуску та підписано

31.12.2016

року

Керівник

О.В. Дубілет

(підпис, ініціали, прізвище)

Проскура А. С. тел. /092/2174687

Головний бухгалтер

Л.І. Коротіна

(прізвище виконавця, номер телефону)

(підпис, ініціали, прізвище)

Річна фінансова звітність

Звіт про фінансовий стан (Баланс)

за станом на 31.12.2017
(число, місяць,
рік)

Назва статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	32157251	25356346
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		1565643	1238199
Торгові цінні папери	7	18	20
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	8	0	0
Кошти в інших банках	9	3486203	3137515
Кредити та заборгованість клієнтів	10	142548092	113759164
Цінні папери в портфелі банку на продаж	11	440168	286673
Цінні папери в портфелі банку до погашення	12	72237	239567
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні ² компанії	13	1257040	1178522
Інвестиційна нерухомість	14	13728	13762
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		0	0
Відстрочений податковий актив		12475	19420
Гудвіл	15	0	0
Основні засоби та нематеріальні активи	16	2737191	2475773
Інші фінансові активи	17	3286750	985136
Інші активи	18	298612	103074
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	19	43421	47549
Усього активів		187918829	148840720
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	20	8896631	11912840
Кошти клієнтів	21	133551100	106324238
Боргові цінні папери, емітовані банком	22	11079053	7995554
Інші залучені кошти	23	254506	3103
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		0	51277
Відстрочені податкові зобов'язання		79254	84525
Резерви за зобов'язаннями	24	37241	39588
Інші фінансові зобов'язання	25	9715634	2297367
Інші зобов'язання	26	635833	605241

Продовження додатку

Субординований борг	27	3357956	1226226
Зобов'язання групи вибуття	19	0	0
Усього зобов'язань		167607208	130539959
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	28	16352079	14897555
Емісійні різниці	28	19709	19709
Незарєстровані внески до статутного капіталу		0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		1926082	1571423
Резервні та інші фонди банку		1326567	1250569
Резерви переоцінки	29	687184	561505
Неконтрольована частка ³		0	0
Усього власного капіталу		20311621	18300761
Усього зобов'язань та власного капіталу		187918829	148840720

Затверджено до випуску та підписано

31.12.2017

року

Керівник

О.В. Дубілет

(підпис, ініціали, прізвище)

Проскура А. С. тел. /092/2174687

Головний бухгалтер

Л.І. Коротіна

(прізвище виконавця, номер телефону)

(підпис, ініціали, прізвище)

Річна фінансова звітність

Звіт про фінансовий стан (Баланс)

за станом на 31.12.2018

(число, місяць,
рік)

Назва статті	Примітки	Звітний рік	Попередній рік
1	2	3	4
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	32157251	25356346
Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку України		1565643	1238199
Торгові цінні папери	7	18	20
Інші фінансові активи, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	8	0	0
Кошти в інших банках	9	3486203	3137515
Кредити та заборгованість клієнтів	10	142548092	113759164
Цінні папери в портфелі банку на продаж	11	440168	286673
Цінні папери в портфелі банку до погашення	12	72237	239567
Інвестиції в асоційовані/асоційовані та дочірні ² компанії	13	1257040	1178522
Інвестиційна нерухомість	14	13728	13762
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		0	0
Відстрочений податковий актив		12475	19420
Гудвіл	15	0	0
Основні засоби та нематеріальні активи	16	2737191	2475773
Інші фінансові активи	17	3286750	985136
Інші активи	18	298612	103074
Необоротні активи, утримувані для продажу, та активи групи вибуття	19	43421	47549
Усього активів		187918829	148840720
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків	20	8896631	11912840
Кошти клієнтів	21	133551100	106324238
Боргові цінні папери, емітовані банком	22	11079053	7995554
Інші залучені кошти	23	254506	3103
Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		0	51277
Відстрочені податкові зобов'язання		79254	84525
Резерви за зобов'язаннями	24	37241	39588
Інші фінансові зобов'язання	25	9715634	2297367
Інші зобов'язання	26	635833	605241

Продовження додатку

Субординований борг	27	3357956	1226226
Зобов'язання групи вибуття	19	0	0
Усього зобов'язань		167607208	130539959
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	28	16352079	14897555
Емісійні різниці	28	19709	19709
Незарєстровані внески до статутного капіталу		0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		1926082	1571423
Резерви та інші фонди банку		1326567	1250569
Резерви переоцінки	29	687184	561505
Неконтрольована частказ		0	0
Усього власного капіталу		20311621	18300761
Усього зобов'язань та власного капіталу		187918829	148840720

Затверджено до випуску та підписано

31.12.2018

року

Керівник

О.В. Дубілет

(підпис, ініціали, прізвище)

Проскура А. С. тел. /092/2174687

Головний бухгалтер

Л.І. Коротіна

(прізвище виконавця, номер телефону)

(підпис, ініціали, прізвище)